

Αύγουστος 2020

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα	2
Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου	3
I. Η Εικόνα της Ορνιθολογικής το 2019	4
Α. Μέλη.....	4
Β. Διοικητικό Συμβούλιο	4
Γ. Επαγγελματικά Στελέχη	4
Δ. Εθελοντές/τριες –Εθελοντικά προγράμματα και δράσεις.....	5
II. Η δημοσιοποίηση και προβολή του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2019.....	10
Α. Η δημόσια εικόνα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ.....	10
Β. Επικοινωνία – Κάλυψη από ΜΜΕ.....	11
Γ. Επιστημονικές δημοσιεύσεις.....	12
III. Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων.....	13
IV. Πολιτική Προστασίας & Διατήρησης	15
Α. Εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά και προστασία της Βιοποικιλότητας.....	15
Β. Αντιμετώπιση απειλών.....	16
Γ. Δράσεις και Εκστρατείες Πολιτικής για ζητήματα αιχμής.....	17
V. Προγράμματα Έρευνας & Διατήρησης	20
Α. Δράσεις για τις Σημαντικές περιοχές για τα Πουλιά και το δίκτυο ΖΕΠ στην Ελλάδα ...	20
Β. Δράσεις για τη διατήρηση απειλούμενων ειδών	21
Γ. Ορνιθολογική έρευνα – παρακολούθηση	35
VI. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση	37

Εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου

Με μεγάλη ικανοποίηση παρουσιάζεται ο απολογισμός πεπραγμένων του σωματείου για το έτος 2019. Σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από μεγάλες εκπτώσεις της κοινωνίας προς την προστασία του περιβάλλοντος και ειδικά αυτού που ονομάζουμε «φυσικό», η Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία κατάφερε, με την πολύτιμη βεβαίως βοήθεια όσων στηρίζουν το έργο της, να παράξει ένα αξιομνημόνευτο, πολυποίκιλο και σημαντικό έργο.

Βασικός οδηγός της οργάνωσης ήταν οι διατυπωμένοι στόχοι της μακροπρόθεσμης «στρατηγικής» της. Σε επίπεδο προστασίας ειδών, υψηλή προτεραιότητα δόθηκε στα απειλούμενα πτωματοφάγα είδη πουλιών. Φυσικά, δεν έλειψε το ενδιαφέρον και για άλλους «αδύναμους» της σημερινής κατάστασης (όπως η Νανόχηννα και τα υδρόβια πουλιά των παράκτιων, πιεσμένων από τους ανθρώπους, υγροτόπων). Επίσης, στα θαλασσοπούλια και στα μεταναστευτικά πουλιά για τα οποία η Ελλάδα έχει εξέχουσα σημασία μεταξύ των χωρών της Ευρώπης λόγω της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και γεωγραφικής της θέσης. Σε επίπεδο διατήρησης της οικολογικής ακεραιότητας των βιοτόπων, έμφαση δόθηκε στην ανεξέλεγκτη χωροθέτηση των αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) αλλά και στη βιώσιμη διαχείριση των μοντέρνων («novel») αστικών και αγροτικών οικοτόπων. Σταθερή προτεραιότητα δόθηκε στο όραμα μιας καλύτερης προς το περιβάλλον μελλοντικής ανθρώπινης κοινωνίας μέσω της εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού και ιδιαίτερα της μαθητικής κοινότητας.

Από τη μεριά του, το Διοικητικό Συμβούλιο έκανε αυτό που είναι αυτονόητο αλλά δεν ακολουθείται πάντοτε στην πράξη: να διαχωρίσει τον διοικητικό από το εκτελεστικό ρόλο, να επιμένει στην προσήλωση της οργάνωσης στις αρχές και στους στόχους της και να εμπιστευτεί το επιτελείο των ανθρώπων που στηρίζουν με το πηγαίο και αμέριστο ενδιαφέρον και την έμπρακτη προσφορά τους την οργάνωση.

Με την ιδιότητα του θεσμικού μας ρόλου, εκφράζουμε τις θερμότερες ευχαριστίες σε όλους/ες συνέβαλαν στο καλό αυτό αποτέλεσμα.

1. Η Εικόνα της Ornithολογικής το 2019

A. Μέλη

Ως θετική εξέλιξη σημειώνεται η αύξηση του αριθμού των ταμειακώς ενήμερων μελών (480 μέλη). Η Γραμματεία διαθέτει περισσότερο χρόνο για τα μέλη, ελέγχει κάθε μήνα τις εκκρεμότητες και τις αποστολές κάρτας μέλους, και αποκρίνεται στην γραμματειακή ενημέρωσή τους.

B. Διοικητικό Συμβούλιο

Κατά το Α' εξάμηνο 2019 η σύνθεση του, εκλεγμένου από τη Γενική Συνέλευση (02/07/2017), Διοικητικού Συμβουλίου του σωματείου ήταν η εξής:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΤΣΟΥΔΗΣ - Πρόεδρος
ΝΙΚΗ ΚΑΡΔΑΚΑΡΗ - Αντιπρόεδρος
ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ - Γραμματέας
ΝΙΚΗΤΑΣ ΠΑΤΗΝΙΩΤΗΣ - Ταμίας
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΚΟΤΣΙΚΑΣ, ΙΟΥΛΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ - Μέλη
ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - Αναπληρωματικά μέλη

Από τη Γενική Συνέλευση της 26^{ης} Ιουνίου 2019 εξελέγη το νέο διετές Διοικητικό Συμβούλιο του Σωματείου με την εξής σύνθεση:

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΛΑΤΣΟΥΔΗΣ - Πρόεδρος
ΝΙΚΗ ΚΑΡΔΑΚΑΡΗ - Αντιπρόεδρος
ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ - Γραμματέας
ΝΙΚΗΤΑΣ ΠΑΤΗΝΙΩΤΗΣ - Ταμίας
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΓΚΟΤΣΙΚΑΣ, ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ, ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ - Μέλη
ΙΟΥΛΙΑ ΔΡΟΣΙΝΟΥ, ΤΑΣΟΣ ΔΗΜΑΛΕΞΗΣ - Αναπληρωματικά μέλη

Γ. Επαγγελματικά Στελέχη

Κατά τη διάρκεια του 2019 το έργο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ υποστηρίχτηκε από τους:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΓΟΥΡΟΣ – Διευθυντής
ΔΩΡΑ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ – Υπεύθυνη Οικονομικών & Διοικητικών θεμάτων
ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ – Γραμματεία / Τεχνική Υποστήριξη δράσεων και προγραμμάτων
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΝΤΕΜΙΡΗ – Υπεύθυνη Πολιτικής (έως Νοέμβριο 2019)
ΕΛΙΝΑ ΠΑΛΙΟΥ – Υπεύθυνη Πολιτικής (από Νοέμβριο 2019)
ΕΥΓΕΝΙΑ ΠΑΝΩΡΙΟΥ – Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (έως Απρίλιο 2019)
ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗΣ – Υπεύθυνος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (από Απρίλιο 2019)
ΕΥΣΤΑΘΙΑ ΣΙΔΕΡΗ – Περιβαλλοντική Εκπαίδευση / Πάρκο Τρίτση
ΡΟΥΛΑ ΤΡΙΓΚΟΥ – Διαχείριση / επικοινωνιακή υποστήριξη προγραμμάτων

ΔΑΝΑΗ ΠΟΡΤΟΛΟΥ – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
VICTORIA SARAVIA – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
ΜΑΝΟΛΙΑ ΒΟΥΓΙΟΥΚΑΛΟΥ – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
ΠΑΝΟΣ ΚΟΡΔΟΠΑΤΗΣ – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΟΠΕΛΑΣ – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΠΑΝΤΙΚΟΥ – Επικοινωνιακή υποστήριξη προγραμμάτων
ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΟΥΤΣΗΣ – Επικοινωνιακή υποστήριξη προγραμμάτων (από Νοέμβριο 2019)
ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΚΑΛΤΣΗΣ – Διαχείριση / επιστημονική υποστήριξη προγραμμάτων
ΑΡΗΣ ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ – Υπεύθυνος GIS και Δεδομένων

Δ. Εθελοντές/τριες – Εθελοντικά προγράμματα και δράσεις

Η διαδικασία ένταξης εθελοντών ακολουθεί το μοντέλο της Αίτησης ανά Πρόγραμμα μέσω του ιστότοπου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ή αξιοποιώντας κατά τόπους ενδιαφερόμενους. Συμπληρώνεται ένα ενιαίο μητρώο-αρχείο εθελοντών ώστε να μην υπάρχουν μόνο οι λίστες εθελοντών ανά Πρόγραμμα ή δράση ή τομέα.

Σε όλες τις περιπτώσεις, και ειδικότερα σε όλα τα προγράμματα εθελοντικών καταγραφών, γίνεται εκπαίδευση των εθελοντών/τριών μέσω σεμιναρίων και με εκπαίδευση στο πεδίο. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ τηρεί τις βασικές αρχές του εθελοντισμού, σέβεται τους/τις εθελοντές/τριες, εκτιμά την προσφορά τους και δεν απασχολεί εθελοντές/τριες σε θέσεις που θα μπορούσαν να καλυφθούν από προσωπικό.

1. Δίκτυο εθελοντών/τριών Υπευθύνων Παρακολούθησης των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (IBA Caretakers)

Το δίκτυο των IBA Caretakers είναι μέρος του παγκόσμιου δικτύου για τις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ) της BirdLife International. Ο στόχος του είναι να εμπλέκει την τοπική κοινωνία στην παρακολούθηση και προστασία των ΣΠΠ. Το δίκτυο δημιουργήθηκε στην Ελλάδα το 2003 και σήμερα αποτελείται από 209 ενεργούς εθελοντές/τριες σε 94 περιοχές IBA από το σύνολο των 208 ΣΠΠ που υπάρχουν σήμερα. Έχουν πραγματοποιηθεί 24 σεμινάρια εκπαίδευσης στα οποία έχουν συμμετάσχει πάνω από 460 άτομα.

Το 2019 πραγματοποιήθηκαν δύο εθνικά εκπαιδευτικά σεμινάρια στο πλαίσιο του Προγράμματος «IBA Caretakers Network and policy work» με τη δωρεά του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος και τη συγχρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη. Το πρώτο τοπικό σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στην Περδικόβρυση Αμφίκλειας στις 14-16/6/2019 στο οποίο συμμετείχαν 19 εθελοντές, εκ των οποίων 13 νέοι. Το 2^ο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 13-15/12/2019 στην Χαλάστρα, στην περιοχή του δέλτα Αξιού και φιλοξενήθηκε στο Κέντρο Πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών Θερμαϊκού Κόλπου. Σε αυτό συμμετείχαν 37 εθελοντές/τριες, μεταξύ των οποίων 18 νέοι/ες. Στο πρόγραμμα των σεμιναρίων, εκτός από τις γενικές γνώσεις ορνιθοπανίδας, των σημαντικών περιοχών για τα πουλιά, του θεσμικού πλαισίου και της εκπαίδευσης στη συμπλήρωση των ετήσιων αναφορών, πραγματοποιήθηκε πρακτική στο πεδίο που περιλάμβανε παρατήρηση πουλιών, αναγνώριση απειλών που αντιμετωπίζουν οι βιότοποι και τα είδη, μεθόδους καταγραφής ειδών και συμπλήρωση πρωτοκόλλων.

Παράλληλα, πραγματοποιήθηκαν δύο σεμινάρια τοπικών ομάδων IBA Caretakers, ένα στο Μεσολόγγι στις 23-24/2/2019 όπου συμμετείχαν 7 εθελοντές/τριες και ένα στα Ιωάννινα στις 28-29/9/2019 όπου συμμετείχαν 7 εθελοντές/τριες και 8 φοιτητές/τριες του Τμήματος Βιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Στα τοπικά σεμινάρια έγινε πρακτική άσκηση συμπλήρωσης των ετήσιων αναφορών και χωρικής οργάνωσης της τοπικής γνώσης σχετικά με την ορνιθοπανίδα της περιοχής και των απειλών που αντιμετωπίζουν.

2. Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ)

Σκοπός: Απογραφή των διαχειμαζόντων υδροβίων πουλιών στους ελληνικούς υγροτόπους
Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία
Έναρξη: 1991
<http://www.ornithologiki.gr/midwinter>

Οι **Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις Υδροβίων Πουλιών (ΜΕΚΥΠ)** αποτελούν μέρος ενός παγκόσμιου προγράμματος της Wetlands International. Πρόκειται για το μακροβιότερο και παγκοσμίου εμβέλειας πρόγραμμα παρακολούθησης της βιοποικιλότητας στον κόσμο. Καταγράφονται κυρίως υδρόβια και παρυδάτια είδη πουλιών που διαχειμάζουν στους υγροτόπους, αλλά και άλλα είδη όπως αρπακτικά και θαλασσοπούλια. Τα δεδομένα που συλλέγονται επιτρέπουν την εκτίμηση των τάσεων των πληθυσμών και των μεταβολών που παρουσιάζουν οι υγροτόποι. Το 2019 οι ΜΕΚΥΠ πραγματοποιήθηκαν κανονικά, με την εντυπωσιακή συμμετοχή πάνω από 150 εθελοντών/τριών παρατηρητών του δικτύου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ από όλη την Ελλάδα, καθώς και προσωπικό 17 Φορέων Διαχείρισης που περιλαμβάνουν υγροτόπους και τοπικές περιβαλλοντικές οργανώσεις. Συνολικά, καλύφθηκαν **156 μικροί και μεγάλοι υγρότοποι**, από τους πλέον σημαντικούς υγροτόπους του Βορρά, έως τους μικρούς παράκτιους νησιωτικούς υγροτόπους, ορεινές λίμνες, ακόμη και ταμειυτήρες.

3. Μόνιμο Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας (Hellenic Common Bird Monitoring)

Σκοπός: Συλλογή δεδομένων για τις πληθυσμιακές τάσεις των κοινών ειδών ορνιθοπανίδας στην Ελλάδα και η παραγωγή δεικτών για τη βιοποικιλότητα

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Έναρξη: 2007

Βασικές δράσεις:

- Καταγραφές των πληθυσμών των αγροτικών ειδών πουλιών
- Εξαγωγή του ελληνικού Farmland Bird Index

<http://www.ornithologiki.gr/hcbm>

Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας (HCBM) αποτελεί το εθνικό πρόγραμμα παρακολούθησης κοινών ειδών πουλιών και υλοποιείται από την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία από το 2007. Σκοπός του προγράμματος είναι αφενός να συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με την τάση των πληθυσμών των κοινών ειδών πουλιών και αφετέρου να παρέχει δεδομένα στο πρόγραμμα PECBMS (Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών) που βρίσκεται σε εξέλιξη από την πλειοψηφία των άλλων ευρωπαϊκών χωρών (27).

Το Πρόγραμμα είναι μακροχρόνιο και βασίζεται στην συμμετοχή εθελοντών/τριών που αναλαμβάνουν να παρακολουθήσουν μια συγκεκριμένη περιοχή (ένα 2x2 χλμ. τετράγωνο) σε ετήσια βάση. Κατά τη διάρκεια του 2019 πραγματοποιήθηκαν καταμετρήσεις σε 6 τετράγωνα. Για **πέμπτη συνεχή χρονιά υπολογίστηκε ο Εθνικός Δείκτης Αγροτικών Ειδών (Farmland Bird Index - FBI)(2007-2017)** με τη χρήση των στατιστικών προγραμμάτων TRIM και BirdStats ο οποίος αποτελεί επίσημο δείκτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κατάσταση των αγροτικών οικοσυστημάτων. Συνολικά, **χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 333 επισκέψεις, σε 136 δειγματοληπτικές επιφάνειες και από 226 είδη, ενώ για την παραγωγή του FBI χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα από 38 αγροτικά είδη.** Τα αποτελέσματα απεστάλησαν στο Πανευρωπαϊκό Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών (PECBMS) ώστε να συμπεριληφθούν στον Πανευρωπαϊκό Δείκτη Κοινών Ειδών.

4. 1^{ος} Άτλαντας Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας (ΑΑΠΕ1) / European Breeding Bird Atlas 2 (EBBA2)

Σκοπός: Συλλογή δεδομένων και η παραγωγή του 1ου Άτλαντα Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας και η συμμετοχή στον 2ο Άτλαντα των Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ευρώπης (EBBA2)

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία και Ίδρυμα Μποδοσάκη

Έναρξη: 2013

<http://www.ornithologiki.gr/ebba2>

<https://www.ebba2.info/>

Το Πρόγραμμα του Άτλαντα Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας (ΑΑΠΕ1) αποτελεί την πρώτη εθνική προσπάθεια χαρτογράφησης της κατανομής των αναπαραγόμενων ειδών πουλιών. Το πρόγραμμα συντονίζεται από την Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία στο πλαίσιο ενός από τα πιο φιλόδοξα προγράμματα καταγραφής της βιοποικιλότητας που έχουν ποτέ επιχειρηθεί, του 2ου Άτλαντα των Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ευρώπης

(EBBA2), το οποίο συντονίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καταμέτρησης Πουλιών (European Bird Census Council – EBCC) σε συνεργασία με τους εταίρους του σε όλη την Ευρώπη.

Συνολικά, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2013-19, συμμετείχαν εθελοντικά πάνω από 120 παρατηρητές από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Συλλέχθηκαν δεδομένα από 730 10x10km τετράγωνα από τα οποία 470 απέδωσαν πλήρεις λίστες ειδών (δηλαδή 23% των συνολικών 10x10km τετραγώνων). Από τα δεδομένα των 10x10km τετραγώνων περίπου τα μισά προήλθαν από συστηματικές χρονομετρημένες επισκέψεις και από το πρόγραμμα Παρακολούθησης των Κοινών Ειδών Πουλιών της Ελλάδας.

Σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Άτλαντα (EBBA2), μέσα στο 2019 αναλύθηκαν τα υφιστάμενα δεδομένα και μετά τον έλεγχο τους ολοκληρώθηκε η τελική παροχή συστηματικών δεδομένων στην Ευρωπαϊκή Συντονιστική Ομάδα του EBBA2. Τα δεδομένα αφορούν 254 αναπαραγόμενα είδη σε 154 τετράγωνα 50x50km.

Ο Ελληνικός Άτλαντας (ΑΑΕΠ1), θα περιλαμβάνει δεδομένα από τη δεκαετία 2010-2020 και θα καλύψει ολόκληρη τη χώρα, ηπειρωτική και νησιωτική στον εθνικό κάρναβο ΕΓΣΑ87 σε τετράγωνα 10x10 και 2x2 χιλιομέτρων. Η συλλογή δεδομένων θα ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου του 2020.

5. (Μόνιμο) Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στους Υγροτόπους της Αττικής

Σκοπός: Συλλογή στοιχείων για τα είδη και τους πληθυσμούς τους που απαντώνται στους υγροτόπους της Αττικής

Χρηματοδότηση: Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

Έναρξη: 2009

http://www.ornithologiki.gr/page_in.php?tID=2725&sID=194

Οι υγρότοποι στην Αττική είναι από τους πλέον σημαντικούς βιότοπους για τα πουλιά της περιοχής και όχι μόνο, καθώς χρησιμοποιούνται είτε ως τόποι αναπαραγωγής, είτε ως τόποι διαχείμασης ή απλά ως στάσεις ανεφοδιασμού κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης. Το Πρόγραμμα Παρακολούθησης Ορνιθοπανίδας στους Υγροτόπους της Αττικής είναι μακροπρόθεσμο και στοχεύει στη συστηματική καταγραφή των πουλιών και τη συλλογή πληθυσμιακών στοιχείων για τα πουλιά στους υγροτόπους της Αττικής. Επισκέψεις πραγματοποιούνται από περίπου 30 εθελοντές τουλάχιστον 6 φορές τον χρόνο, σε διάφορες φάσεις του έτους. Τα δεδομένα που συλλέγονται βελτιώνουν τη γνώση γύρω από την ορνιθοπανίδα των περιοχών αυτών, και επιτρέπουν την εκτίμηση των τάσεων των ειδών. Το 2019 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε 5 υγροτόπους.

6. Πρόγραμμα BirdID

ΝΕΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σκοπός: Αύξηση του δυναμικού των εθελοντών με ικανότητα στην αναγνώριση πουλιών

Χρηματοδότηση: Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος και Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη

Έναρξη: 2019

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα BirdID ξεκίνησε για πρώτη φορά στην Ελλάδα το 2019. Είναι πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Νορβηγίας που αποσκοπεί στην εκπαίδευση εθελοντών/τριών στην αναγνώριση των αναπαραγόμενων ειδών πουλιών της χώρας τους και έτσι στην αύξηση του αριθμού και της ικανότητας των εθελοντών/τριών που συμμετέχουν στα εθελοντικά προγράμματα παρακολούθησης, καθώς και στην βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων που συλλέγονται.

Ο απώτερος στόχος του σχεδίου BirdID είναι να βελτιωθούν οι δεξιότητες αναγνώρισης των πτηνών από τους/τις εθελοντές/τριες της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ που συμμετέχουν στα πολυάριθμα προγράμματα παρακολούθησης που εκτελούνται κάθε χρόνο (όπως το Κοινό Πρόγραμμα Παρακολούθησης των Πουλιών, ο Άτλαντας των Αναπαραγόμενων Πουλιών της Ελλάδας, οι απογραφές ειδών κλπ.) προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή και η συλλογή δεδομένων για τη διατήρηση και να βελτιωθεί η ποιότητα των δεδομένων.

Το BirdID συνδύασε με επιτυχία επισκέψεις στο πεδίο και εκπαιδευτικές διαλέξεις καθώς και εκπαίδευση στην αναγνώριση με τη χρήση της ιστοσελίδας [BirdID](#). Συμμετείχαν 14 μαθητές/τριες και 3 δάσκαλοι και πραγματοποιήθηκαν 11 επισκέψεις πεδίου στην Αττική, τον Παρνασσό, το Μεσολόγγι και τον Αμβρακικό. Συνολικά, παρατηρήθηκαν και αναγνωρίστηκαν 175 είδη (οπτικά και ακουστικά).

7. Αγώνες παρατήρησης πουλιών (Bird Race)

Και το 2019 πραγματοποιήθηκαν αγώνες παρατήρησης πουλιών στην Αττική (14^{ος} Αττικός Αγώνας), τη Βόρεια Ελλάδα (17^{ος} Αγώνας Β. Ελλάδας) και σε εθνική εμβέλεια με μεγάλη συμμετοχή ομάδων (ενήλικες και παιδιά).

Στον 3^ο Πανελλαδικό Αγώνα Παρατήρησης Πουλιών συμμετείχαν **58 ομάδες σε 28 νομούς και νησιά, αποτελούμενες από 123 παρατηρητές/τριες πουλιών**. Καταγράφηκαν **227 διαφορετικά είδη πουλιών**, με σπανιότερο την Κιτροσουσουράδα, ένα είδος που παρατηρήθηκε στο Αίγιο αλλά και στη Λέσβο.

8. Εθελοντικές ομάδες επιστημονικής υποστήριξης του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ

Η Νομική Ομάδα εθελοντών δικηγόρων της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ενεργοποιήθηκε και πραγματοποίησε τρεις συναντήσεις. Οι Ομάδες Εργασίας Κυνηγιού, Αιολικών Πάρκων και Πολιτικής υπολειπόμενες και παρέμειναν ανενεργές όλο το 2019, λόγω μη διαθεσιμότητας συντονιστή. Χρειάζεται η επαναξιολόγηση και ανασύστασή τους με σταθερές συναντήσεις και πρόγραμμα εργασιών των εθελοντών/τριών.

9. Εθελοντική συμμετοχή μελών ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε επιστημονικούς φορείς και επιτροπές

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνεχίζει να συμμετέχει, μέσω των εκπροσώπων της, στις ακόλουθες κρατικές επιτροπές, φορείς και οργανώσεις :

- Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξίας και Αειφόρου Ανάπτυξης (ανενεργό)
- Θεματική Ομάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΘΟΣΣ) 4 «Γεωργοπεριβαλλοντικές Δράσεις – Κλιματική Αλλαγή» στο πλαίσιο της προετοιμασίας της επόμενης προγραμματικής περιόδου (2014-2020) (ανενεργή)
- Επιστημονική Επιτροπή Φυτοφαρμάκων του ΥΠΑΠΕΝ
- Επιτροπή Φύση ΥΠΕΝ
- Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών ΥΠΕΝ
- Διοικητικό Συμβούλιο Εταιρείας Προστασίας Πρεσπών

10. Επιτροπή Αξιολόγησης Ορνιθολογικών Παρατηρήσεων (Ε.Α.Ο.Π.)

Το 2019, για 15^η χρονιά, συνεχίστηκε το έργο της Επιτροπής Αξιολόγησης Ορνιθολογικών Παρατηρήσεων, με τη συνδρομή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλίων. Η ετήσια αναφορά είναι υπό προετοιμασία και θα αναρτηθεί στο https://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?tid=1018&aID=325. Η συνολική λίστα των ειδών πουλιών της Ελλάδας ανέρχεται στα **455 είδη**.

II. Η δημοσιοποίηση και προβολή του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το 2019

A. Η δημόσια εικόνα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ για ακόμη μία χρονιά προώθησε τη δημόσια εικόνα της εκμεταλλεόμενη την αποτελεσματικότητα, την αυτονομία και την ευελιξία των ηλεκτρονικών μέσων και των μέσων της κοινωνικής δικτύωσης, αυξάνοντας τον αριθμό των ατόμων που παρακολουθούν τις δράσεις και τα νέα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη σελίδα της στο Facebook (**20.334 followers - 31/12/2019**), κοινοποιώντας παράλληλα τις παραπάνω δράσεις σε αντίστοιχες σελίδες Προγραμμάτων της Οργάνωσης, ενέργεια που λειτουργεί πολλαπλασιαστικά αναφορικά με τον αριθμό των τελικών αποδεκτών μιας ανάρτησης. Οι αντίστοιχοι λογαριασμοί στο **Twitter (1.136 followers)** και στο **Linkedin (800+ επαγγελματικές συνδέσεις)** αποτέλεσαν κανάλια προβολής των δράσεων και των σκοπών της Οργάνωσης, αγγίζοντας ένα διευρυμένο κοινό με κάθε πιθανό τρόπο.

Β. Επικοινωνία – Κάλυψη από ΜΜΕ

Το 2019 εκδόθηκαν **35 Δελτία Τύπου** εθνικής και τοπικής εμβέλειας, ενώ εκτενής θεωρείται η κάλυψη διάφορων θεμάτων της οργάνωσης τόσο από εθνικά όσο και τοπικά ΜΜΕ. Συνολικά η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ απασχόλησε τα ΜΜΕ με ένα εύρος θεμάτων σε περισσότερα από **480 δημοσιεύματα** σε έντυπα μέσα (320 το 2018), **24 τηλεοπτικά ρεπορτάζ/εκπομπές** και **39 ραδιοφωνικές εκπομπές**. Ταυτόχρονα, το έργο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ δημοσιοποιήθηκε σε περισσότερα από **4.150 (3.500/2018) ηλεκτρονικά μέσα** και με περισσότερες από **7.000 αναρτήσεις στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης**.

Ο αριθμός των followers στη σελίδα της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο Facebook αυξήθηκαν κατά 1.642 χρήστες, στο Twitter κατά 100, ενώ στο LinkedIn οι νέες επαγγελματικές συνδέσεις αυξήθηκαν κατά 300+.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, κατά τη διάρκεια του 2019 εστίασε σε πλήθος θεμάτων όπως η χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ, η δράση των Ομάδων Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων, η δράση για την προστασία απειλούμενων ειδών όπως ο Ασπροπάρης, η λαθροθηρία, η ατμοσφαιρική ρύπανση από τη ναυτιλία, η θνησιμότητα αρπακτικών πουλιών από ηλεκτροπληξία κ.ά. Δυστυχώς όμως, για ακόμη μια χρονιά το θέμα που κυριάρχησε ήταν τα περιστατικά δηλητηρίασης της άγριας ζωής με πλήθος Δελτίων Τύπων και δημοσιεύσεων σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Εορτασμός της Γιορτής Πουλιών (Eurobirdwatch)

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ το 2019 ολοκλήρωσε επιτυχώς έναν ακόμη κύκλο εκδηλώσεων αφιερωμένο στη φθινοπωρινή μετανάστευση. Ως συντονίστρια των εκδηλώσεων σε εθνική εμβέλεια, σε συνεργασία με **51 Φορείς** (Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.λπ.) γιόρτασε την **26^η επέτειο της Ευρωπαϊκής Γιορτής Πουλιών σε πλήθος περιοχών ανά την Ελλάδα, υλοποιώντας περισσότερες από 50 εκδηλώσεις**. Στην Ελλάδα, **περισσότεροι από 5.000 μικροί και μεγάλοι «φίλοι των πουλιών»** είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον μαγικό κόσμο των μεταναστευτικών πουλιών συμμετέχοντας σε ποικίλες δράσεις όπως: παρατήρηση πουλιών, περιβαλλοντικά παιχνίδια και παιδικά εργαστήρια, θεατρικές παραστάσεις, παρουσιάσεις και εκθέσεις, περιηγήσεις, διάθεση ενημερωτικού υλικού, εκθέσεις φωτογραφίας, διαγωνισμούς, απελευθερώσεις πουλιών κ.α.

Γ. Επιστημονικές δημοσιεύσεις

Δημοσιεύσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ή σε συνεργασία με την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ για το 2019:

Σημ.: Δεν συμπεριλαμβάνονται εργασίες που έχουν γίνει δεκτές και είναι διαθέσιμες online αλλά δεν έχουν συμπεριληφθεί ακόμα σε δημοσιευμένο τεύχος

1. Beekman, J., Koffijberg, K., Wahl, J., Kowallik, C., Hall, C., Devos, K., Clausen, P., Hornman, M., Laubek, B., Luigujõe, L., Wieloch, M., Boland, H., Švažas, S., Nilsson, L., Stipnice, Keller, V., Gaudard, C., Degen, A., Shimmings, P., Bjørn Harald L., Portolou, D., Langendoen, T., Wood, K. and E. C. Rees (2019). Long-term population trends and shifts in distribution of Bewick's Swans *Cygnus columbianus bewickii* wintering in northwest Europe. *Wildfowl*. Special Issue 5: 73-102.
2. Bounas A. 2019. Premigratory moult in the Lesser Kestrel *Falco naumanni*. *Avocetta* 43: 49–54.
3. Heldbjerg H, Fox AD, Lehikoinen A, Sunde P, Aunins A, Balmer DE, Calvi G, Chodkiewicz T, Chylarecki P, Escandell V, Foppen R, Gamero A, Hristov I, Husby M, Jiguet F, Kmecl P and KJA, others. 2019. Contrasting population trends of Common Starlings (*Sturnus vulgaris*) across Europe. *Ornis Fennica* 96: 153–168.
4. Kassara C, Bairaktaridou K, Kakalis E, Tsiopelas N, Giokas S, Barboutis C. 2019. Activity patterns of Eleonora's Falcons during the pre-breeding period: the role of habitat composition on the island of Antikythira. *Avocetta* 43: 5–11.
5. Kazantzidis S, Katrana E, Naziridis T, Kominos T, Bukas N, Karta E, Bousbouras D, Portolou D, Athanasiou C. 2019. The Glossy Ibis in Greece. *SIS Conservation* 1: 27–32.
6. Maneas G, Makopoulou E, Bousbouras D, Berg H, Manzoni S. 2019. Anthropogenic Changes in a Mediterranean Coastal Wetland during the Last Century—The Case of Gialova Lagoon, Messinia, Greece. *Water*, 11(2): 350.
7. Phipps WL, López-López P, Buechley E, Opper S, Álvarez E, Arkumarev V, Bekmansurov R, Berger-Tal O, Bermejo A, Bounas A, others. 2019. Spatial and Temporal Variability in Migration of a Soaring Raptor Across Three Continents. *Frontiers in Ecology and Evolution* 7: 323.
8. Postigo JL, Strubbe D, Mori E, Ancillotto L, Carneiro I, Latsoudis P, Menchetti M, Pârâu LG, Parrott D, Reino L, others. 2019. Mediterranean versus Atlantic monk parakeets *Myiopsitta monachus*: towards differentiated management at the European scale. *Pest management science* 75: 915–922.
9. Sarà M, Bondì S, Bermejo A, Bourgeois M, Bouzin M, Bustamante J, de la Puente J, Evangelidis A, Frassanito A, Fulco E, others. 2019. Broad-front migration leads to strong migratory connectivity in the lesser kestrel (*Falco naumanni*). *Journal of Biogeography* 46: 2663–2677.
10. Spurgin LG, Bosse M, Adriaensen F, Albayrak T, Barboutis C, Belda E, Bushuev A, Cecere J, Charmantier A, Cichon M, others. 2019. The great tit HapMap project: a continental-scale analysis of genomic variation in a songbird. *bioRxiv*: 561399.
11. Xirouchakis S, Alivizatos H, Georgopoulou E, Dimalexis A, Latsoudis P, Portolou D, Karris G, Georgiakakis P, Fric J, Saravia V, Barboutis C, Bourdakos S, Kakalis T, Kominos S, Simaiakis. 2019. The diet of the Eleonora's falcon (*Falco eleonora*) in the Aegean archipelago (Greece). *Journal of Natural History* 53: 1767–1785.

III. Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων

Σκοπός: Η παρακολούθηση και μελέτη του φαινομένου της μετανάστευσης των πουλιών και των ενδιαιτημάτων τους με σκοπό την προστασία τους σε τοπικό και διεθνές επίπεδο.

Χρηματοδότηση: Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη

Έναρξη: 2004

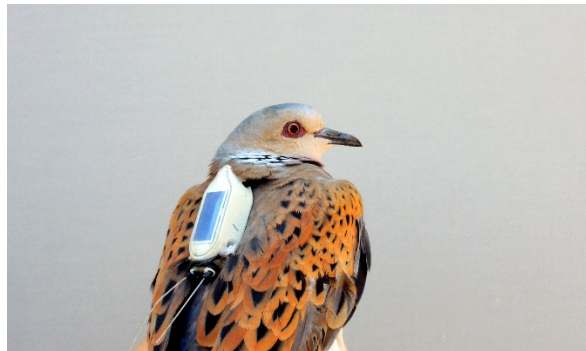
Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση μεταναστευτικών πουλιών με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων
- Παρακολούθηση μετανάστευσης αρπακτικών
- Παρακολούθηση αποικίας Μαυροπετρίτη
- Μελέτη φυσικού περιβάλλοντος και βιοποικιλότητας της περιοχής δράσης του Προγράμματος
- Υποστήριξη ορνιθολογικής έρευνας

<http://www.ornithologiki.gr/osa>

Ο Ορνιθολογικός Σταθμός Αντικυθήρων (ΟΣΑ) αποτελεί τη βάση ενός πολυετούς Προγράμματος της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ με περιοχή δραστηριοποίησης το νησί των Αντικυθήρων, τον ευρύτερο θαλάσσιο χώρο και τις παρακείμενες νησίδες. Παράλληλος στόχος του Προγράμματος αποτελεί η ένταξη και η ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας, αλλά και των επισκεπτών στις προσπάθειες προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διατηρεί ιδιόκτητο αγρόκτημα που συμπεριλαμβάνει έναν μικρό τεχνητό υγρότοπο με σκοπό τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τα μεταναστευτικά πουλιά που σταθμεύουν στο νησί. Διαθέτει επίσης ιδιόκτητο ξενώνα στο νησί, που χρησιμοποιείται για τη στέγαση των εθελοντών κατά την υλοποίηση των δράσεων του Σταθμού και είναι επίσης διαθέσιμος σε επισκέπτες.

Προγράμματα παρακολούθησης και καταγραφών

Στο πλαίσιο της παρακολούθησης της μετανάστευσης με τη μέθοδο των δακτυλιώσεων, δακτυλιώθηκαν **5.662 πουλιά από 66 είδη**. Στο πλαίσιο της δράσης «Παρακολούθηση της μετανάστευσης των αρπακτικών και άλλων μεγαλόσωμων πουλιών» καταγράφηκαν **3.350**

μεταναστευτικά αρπακτικά από 18 είδη και 245 άτομα μεταναστευτικών ερωδιών και πελαργών από τέσσερα είδη. Επιπλέον, κατά τη δειγματοληπτική περίοδο του 2019 πραγματοποιήθηκε απογραφή της αποικίας του Μαυροπετρίτη, καθώς και εκτίμηση της αναπαραγωγικής του επιτυχίας. Σημαντικές δράσεις που συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2019 ήταν η μελέτη των μεταναστευτικών διαδρομών του Τρυγονιού με τη χρήση δορυφορικών πομπών και η ανάπτυξη ενός ημιαυτοματοποιημένου συστήματος καταγραφής της νυχτερινής μετανάστευσης. Τέλος, κατά την υλοποίηση των δράσεων του ΟΣΑ καταγράφηκαν **τρία σπάνια είδη, η Ροδόσιζα (*Carpodacus erythrinus*), ο Κεδροφυλλοσκόπος (*Phylloscopus nitidus*) ο Δυτικός Κοκκινότσιροβάκος (*Sylvia inornata*).** Η παρατήρηση του Δυτικού Κοκκινότσιροβάκου είναι η πρώτη για την Ελλάδα. Αναμένεται η επιβεβαίωση των καταγραφών από την Ε.Α.Ο.Π.(βλ. σελ. 9).

Εθελοντισμός

Όλες οι δράσεις του Προγράμματος πραγματοποιούνται με τη συνδρομή εθελοντών/τριών. Μέχρι το 2019, 350 εθελοντές/τριες από 22 χώρες είχαν συμμετάσχει στις δράσεις του ΟΣΑ. Κατά τη διάρκεια του 2019 συμμετείχαν στις δράσεις του ΟΣΑ 28 εθελοντές/τριες από 10 χώρες.

Συνεργασίες, εκπαίδευση και επιστημονικό έργο

Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος έγιναν συνεργασίες με τρία ερευνητικά ιδρύματα από το εξωτερικό (2) και την Ελλάδα. Δημοσιεύτηκε μια ερευνητική εργασία σε διεθνές επιστημονικό περιοδικό και άλλη μία έγινε δεκτή προς δημοσίευση, ενώ βασισμένες σε δεδομένα και δείγματα του ΟΣΑ παρουσιάστηκαν σε επιστημονικά συνέδρια τρεις εργασίες. Επιπρόσθετα, με την υποστήριξη του ΟΣΑ πραγματοποιήθηκαν δυο μεταπτυχιακές και μια προπτυχιακή εργασία.

Συμμετοχές σε συνέδρια

Κατά την διάρκεια του 2019 υπήρξαν οι εξής συμμετοχές:

- Nikos Tsiopelas, Christos Barboutis, Elizabeth Navarrete, Eleftherios Kakalis, Sinos Giokas. Creation of a high-quality stopover habitat for migrating passerines on a remote island: A case study of good agricultural practices for tackling climate change and land-abandonment impacts on avifauna. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR) - June 2019, Thessaloniki.
- K. Bairaktaridou, C. Kassara, T. Akriotis, C. Barboutis. Water usage patterns and social interactions by Eleonora's falcon (*Falco eleonora*) during bathing and drinking: the first systematic study at a natural pond (Greece). 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR) - June 2019, Thessaloniki.
- S.P. Zannetos, Y. Zevgolis, C. Barboutis, T. Akriotis. The importance of abandoned crops as stopover areas for a globally threatened species: the case of Turtle Dove on the South Aegean island of Antikythera. 14th International Congress on the Zoogeography and Ecology of Greece and Adjacent Regions (ICZEGAR) - June 2019, Thessaloniki.

IV. Πολιτική Προστασίας & Διατήρησης

A. Εφαρμογή της Οδηγίας για τα Πουλιά και προστασία της Βιοποικιλότητας

Προστατευόμενες Περιοχές και Φορείς Διαχείρισης – Επιτροπή «Φύση 2000»

- Μέσω των δυνατοτήτων που δόθηκαν από τον νόμο 4519/2018 «Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και άλλες διατάξεις» η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ εκπροσωπείται με μέλη της σε 20 Διοικητικά Συμβούλια Φ.Δ. σε περιοχές ιδιαίτερου ενδιαφέροντός της όπως στους μεγάλους υγροτόπους στους ορεινούς όγκους και στα νησιά Ιονίου και Αιγαίου. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ μαζί με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις ANIMA, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΧΕΛΩΝ, Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, Greenpeace, MEDASSET και WWF Ελλάς κατέθεσαν κοινές απόψεις με τις οποίες καλούν τη νέα πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ να δείξει την ισχυρή πολιτική βούληση που απαιτείται, ενισχύοντας και βελτιώνοντας τη λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης. Στόχος πρέπει να είναι η εξασφάλιση της λειτουργικότητας και συνεκτικότητας του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών, η αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των απειλούμενων και προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων σε όλη τη χώρα και βέβαια η βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.
- Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ εκπροσωπεί τις πΜΚΟ στην Επιτροπή «Φύση 2000» με την Κ. Ντεμίρη (αναπληρωματική), η οποία συμμετείχε εντός του 2019 σε συνεδριάσεις που αφορούσαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα ζητήματα: γνωμοδότηση για το Π.Δ. του Αξιού (Ιανουάριος 2019), έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων, Π.Δ. Ολύμπου (Μάρτιος 2019), οικιστικές πυκνώσεις κ.λπ. Ειδικότερα, ως προς το ζήτημα των υδρογονανθράκων, στις 26/11/2019, υπέβαλε σχετική γνώμη στον Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας. Εκπρόσωποι της Επιτροπής «Φύση 2000» έχουν συμμετάσχει ως εισηγητές/τριες, ομιλητές/τριες ή συμμετέχοντες σε σειρά συναντήσεων: Εισήγηση στη συνεδρίαση της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Προστασίας Περιβάλλοντος της Βουλής των Ελλήνων με θέμα «Η συνύπαρξη του ανθρώπου με τα μεγάλα σαρκοφάγα ζώα» (26/2/2019), Συμμετοχή στη 2η ημέρα του διμερούς διαλόγου μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των συναρμόδιων υπηρεσιών της χώρας σχετικά με την εφαρμογή των Οδηγιών για τη φύση (29/3/2019), Συμμετοχή σε ομαδική συζήτηση σχετικά με τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 που διοργάνωσε το WWF Ελλάς στο πλαίσιο του έργου LIFE-IP 4 NATURA του οποίου κεντρικός συντονιστής είναι το ΥΠΕΝ (15/5/2019) και Συμμετοχή στην ημερίδα που διοργάνωσε ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας (20/06/2019) με θέμα: «Διαχείριση και παρακολούθηση πανίδας στον Εθνικό Δρυμό Πάρνηθας και έμφαση στη διαχείριση και παρακολούθηση ελαφιών και λύκων και της σχέσης μεταξύ τους».

B. Αντιμετώπιση απειλών

1. Καταγγελίες για υποβάθμιση βιοτόπων και θανάτωση πουλιών

Το 2019 το Τμήμα Πολιτικής διαχειρίστηκε **35 νέες καταγγελίες** πολιτών. Οι σημαντικότερες σε ό,τι αφορά τον βαθμό κινδύνου για την προστασία των πουλιών και των βιοτόπων τους ήταν:

- Λαθροθηρία στις νησίδες Καβάλλοι, Σημαντική Περιοχή για Πουλιά και περιοχή Natura 2000, εξαιρετικά σημαντικό ενδιαίτημα για τον Μαυροπετρίτη
- Η κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων προστασίας παραχώρηση της βοηθητικής λίμνης του Ολυμπιακού Κωπηλατοδρομίου του Εθνικού Πάρκου Σχοινιά – Μαραθώνα σε ιδιώτες για τη διεξαγωγή προπονήσεων αγωνιστικού σκι
- Επαναλαμβανόμενα περιστατικά λαθροθηρίας στη λ/θ Πρόκοπου του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς, με τη χρήση μηχανοκίνητων πλωτών μέσων
- Παράνομη δόμηση στο Βουρκάρι Μεγάρων, Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά
- Δηλητηριάσεις αρπακτικών σε όλη την Ελλάδα: Μαυρόγυπας στην Ανατολική Μάνη, Μαυρόγυπας στην περιοχή Λύρας – Φυλακτού στον Έβρο, Χρυσαιτός στο Σιδηρώ Έβρου, Όρνιο στα Θρακικά Μετέωρα

Συνεχίστηκε και εντός του 2019 η διαδικτυακή έρευνα και συλλογή πληροφοριών, με τη συνδρομή μελών και εθελοντών, για περιστατικά παράνομης αιχμαλωσίας, αγοραπωλησίας και θανάτωσης άγριων πουλιών, με σκοπό την εμπλοκή της Υπηρεσίας Ηλεκτρονικού Εγκλήματος.

2. Προσφυγές στο ΣτΕ και στην Ε.Ε - εκδίκαση υποθέσεων

Μέσα στο 2019 έγιναν οι εξής νομικές ενέργειες:

- Προσφυγή στο ΣτΕ για την ακύρωση δύο αποφάσεων έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για ΑΣΠΗΕ στη νότια Άνδρο, σε κοντινή απόσταση με ενεργή φωλιά Σπιζαετού. Το ΣτΕ απέρριψε τις σχετικές αιτήσεις ακύρωσης. Αναμένεται η καθαρογραφή και δημοσίευση των αποφάσεων προκειμένου να γίνει γνωστό το σκεπτικό
- Προσφυγή στο ΣτΕ για την ακύρωση της άδειας εγκατάστασης δύο ΑΣΠΗΕ στα Άγραφα. Η αίτηση απορρίφθηκε δυνάμει της υπ' αρ. 1007/2019 απόφασης του ΣτΕ
- Εκδίκαση της υπόθεσης ανέγερσης παραθεριστικού οικισμού στον Κορινό Πιερίας εντός προστατευόμενης περιοχής. Η υπ' αριθ. 1936/2019 απόφαση κάνει δεκτή την αίτηση ακύρωσης, ακυρώνει την Υπουργική Απόφαση που αδειοδότησε την ανέγερση του οικισμού και απορρίπτει τις παρεμβάσεις των ενδιαφερομένων
- Κατάθεση αίτησης ακύρωσης κατά της Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ) του έργου: «Υβριδικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας αποτελούμενος από α) Αιολικό Σταθμό Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 85.8 MW στις θέσεις “Φρούδια – Λυγιάς – Πλατύβολο” και “Τρούλα

- Χαλκιάς – Κορφή” Δήμου Σητείας, Π.Ε. Λασιθίου και β) Σύστημα Ελεγχόμενης Παραγωγής και Αποθήκευσης Ενέργειας (ΣΕΠΑΕ) εγγυημένης ισχύος 50 MW (φράγμα ποταμών) των Δήμων Αμαρίου και Ρεθύμνης, Π.Ε. Ρεθύμνου καθώς και των συνοδών σε αυτά έργων στη νήσο Κρήτη» της εταιρείας ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΒΕΤΕ, από κοινού με πολίτες και φορείς της Κρήτης
- Κατάσχεση πάνω από 500 άγριων πουλιών και μέσων παγίδευσης σε οικία σεσημασμένου λαθροθήρα στον Ασπρόπυργο

Γ. Δράσεις και Εκστρατείες Πολιτικής για Ζητήματα αιχμής

1. Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ

- Μέσα στο 2019 δεν υπήρξε εξέλιξη από την πλευρά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διαδικασία καταδίκης της χώρας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ και ορισμένους ΑΣΠΗΕ που είχε καταγγείλει η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ (Σκύρος, Όχη, Λέσβος). Ωστόσο, το Ειδικό Χωροταξικό για τις ΑΠΕ είναι σε διαδικασία αναθεώρησης και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ παρακολουθεί στενά τη διαδικασία προκειμένου να υποβάλει τις προτάσεις της κατά τη διαβούλευση.

2. Εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ σε Νησίδες του Αιγαίου

Τον Φεβρουάριο 2019 κατατέθηκε η ΜΠΕ του έργου «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΡΙΩΝ ΑΣΠΗΕ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΙΣΧΥΟΣ 486MW ΕΠΙ 14 ΑΚΑΤΟΙΚΗΤΩΝ ΝΗΣΙΔΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΝΙΣΥΡΟΥ, ΛΕΡΟΥ, ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΦΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΩΝ ΕΡΓΩΝ» που προβλέπει την εγκατάσταση συνολικά 105 Α/Γ στις παραπάνω νησίδες. Όλες οι νησίδες είναι εντός Ζωνών Ειδικής Προστασίας για τα Πουλιά, περιοχές φωλεοποίησης για Μαυροπετρίτη, Μύχο, Αρτέμη και Θαλασσοκόρακα.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ θεωρεί προτεραιότητα την αποτροπή της υλοποίησης του έργου αυτού και εντός του 2019 προέβη στις εξής ενέργειες :

- υπέβαλε στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο Έκθεση τεκμηρίωσης με θέμα «ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ για έργο εγκατάστασης τριών Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (106 ανεμογεννήτριες, 71 χλμ. δρόμων, 14 λιμενικά έργα, 14 ελικοδρόμια, δεκάδες βοηθητικές εγκαταστάσεις και εκτενείς εκβραχισμοί) σε 14 προστατευόμενες ακατοίκητες νησίδες του Νότιου Αιγαίου. Η εισήγηση αυτή τεκμηριώνει ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), όπως και η Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) που τη συνοδεύει πρέπει να απορριφθούν διότι το σχεδιαζόμενο έργο παραβιάζει την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, καθώς καταστρέφει απευθείας μέρος ή το σύνολο του πυρήνα και του προστατευτέου αντικειμένου 10 προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura 2000, χωρίς δυνατότητα αντιμετώπισης ή λήψης αντισταθμιστικών μέτρων.

- κατέθεσε επιστολή, την οποία συνυπογράφουν 14 συνολικά οργανώσεις και φορείς (ANIMA, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΧΕΛΩΝ, Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, MEDASSET, ΜΟm/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, καθώς και η Ελληνική Βοτανική Εταιρεία, η Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία και η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία), που αφορά το σχεδιαζόμενο έργο εγκατάστασης ΑΣΠΗ σε 14 μικρές νησίδες του Αιγαίου. Η επιστολή απευθύνθηκε στον Πρωθυπουργό, στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στους Υφυπουργούς Ενέργειας και Φυσικών Πόρων και Χωροταξίας, καθώς και στον Γενικό Γραμματέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων.

Εγκαινίασε εκτεταμένη εκστρατεία ενημέρωσης στην ιστοσελίδα της http://www.ornithologiki.gr/page_cn.php?aID=1997 και στα κοινωνικά δίκτυα.

3. Δηλητηριασμένα δολώματα

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνεχίζει την ανάδειξη της σοβαρής απειλής που αποτελούν τα δηλητηριασμένα δολώματα για τη βιοποικιλότητα και τη ζωή της υπαίθρου με τον συντονισμό δράσεων, εντός και εκτός του Προγράμματος LIFE «ΖΩΗ για τον Ασπροπάρη». Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συντονίζει την Ομάδα Εργασίας Ενάντια στα Δηλητήρια. Σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνέβαλε στη διαμόρφωση του πλαισίου σύνταξης Τοπικών Σχεδίων Δράσης για τον περιορισμό και την εξάλειψη της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Τα τοπικά αυτά σχέδια εγκρίθηκαν από το ΥΠΕΝ με την έκδοση Υπουργικής Απόφασης (Υ.Α. 168599/1495/27.08.2018 (Β΄ 3793). Επιμέρους Δασαρχεία έχουν έλθει σε επαφή με την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ προκειμένου να ενεργοποιηθεί η εν λόγω Υπουργική Απόφαση.

4. Κυνήγι και λαθροθηρία

Όπως κάθε άνοιξη, τον Απρίλιο του 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, με επιστολή προς το ΥΠΕΝ και τις αρμόδιες διωκτικές αρχές, αιτήθηκε τη συστηματική φύλαξη στα Ιόνια νησιά για την πάταξη της ανοιξιάτικης λαθροθηρίας.

Κατέθεσε επίσης προτάσεις για την Ετήσια Ρυθμιστική Απόφαση για τη Θήρα με αίτημα για ουσιαστική διαβούλευση. Η εισήγηση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ περιείχε μεταξύ άλλων την κατάργηση των κλιμακωτών ημερομηνιών και τη λήξη της κυνηγετικής περιόδου στις 31 Ιανουαρίου για όλα τα υδρόβια και τις τσίχλες, την απαγόρευση της θήρας στη Ζώνη Α του Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού, προσωρινή απαγόρευση της θήρας του Τρυγονιού, εξαίρεση της Ψαλίδας από τα θηρεύσιμα κ.ά.

Στις 9/5/2019 απεστάλη στο ΥΠΕΝ (Γενική Δ/ση Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος) προς υπογραφή το Μνημόνιο Συνεργασίας για την πρόληψη και καταπολέμηση της παράνομης θανάτωσης, παγίδευσης και εμπορίου της άγριας ορνιθοπανίδας, το οποίο καταρτίστηκε σε συνεργασία με την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ στο πλαίσιο των δράσεων του προγράμματος LIFE Against Bird Crime (LABC). Το Μνημόνιο ακόμη δεν έχει υπογραφεί από

την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, παρά τις επανειλημμένες (έγγραφες και προφορικές) οχλήσεις της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ.

5. Αιγιαλός

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ μαζί με τις περιβαλλοντικές οργανώσεις ANIMA, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΧΕΛΩΝ, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης, Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών, Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, Greenpeace, MEDASSET, ΜΟm και WWF Ελλάς, κατέθεσαν απόψεις επί σχεδίου νόμου για τον αιγιαλό και την παραλία, με το οποίο προωθείται η μαζική τροποποίηση των ισχυουσών διατάξεων του Ν. 2971/2001. Ειδικότερα, με το εν λόγω σχέδιο νόμου επιδιώκεται η **μαζική «τακτοποίηση» των αυθαίρετων κατασκευών στην παράκτια ζώνη.**

6. Συμμετοχή σε συναντήσεις

Κατά το 2019 το ΥΠΕΝ εγκαινίασε σειρά διμηνιαίων συναντήσεων με όλες τις περιβαλλοντικές ΜΚΟ με τον Υπουργό. Εντός του 2019, τέτοιες συναντήσεις έγιναν στις 19/7/2019, 26/9/2019 και 5/12/2019. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε όλες, παρουσιάζοντας τις θέσεις της, ιδίως σε σχέση με τα προβλήματα που προκαλούνται από την εσφαλμένη χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ.

Ακόμη, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε συνάντηση με τον Πρωθυπουργό, στις 25/10/2019, όπου επίσης ετέθη το ζήτημα της χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ.

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε διεθνείς συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν τον Μάιο - Ιούνιο του 2019: Συνάντηση Εργασίας για την Οδηγία 2009/147, Διμερής διάλογος των εμπλεκόμενων φορέων (stakeholders) με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συνάντηση με τον ΟΟΣΑ σχετικά με τη 10ετή έκθεση που ετοιμάζουν για τις περιβαλλοντικές επιδόσεις των ΚΜ, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα (ΑΣΠΗΕ, δηλητηριασμένα δολώματα, θήρα στην Ελλάδα).

Υ. Προγράμματα Έρευνας & Διατήρησης

Α. Δράσεις για τις Σημαντικές περιοχές για τα Πουλιά και το δίκτυο ΖΕΠ στην Ελλάδα

Πρόγραμμα θαλασσοπουλιών – Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη

Στο πλαίσιο του Προγράμματος για τα θαλασσοπούλια, με τη χρηματοδότηση του Ιδρύματος Α.Γ. Λεβέντη (2017-2020), μέσα στο 2019 πραγματοποιήθηκαν δράσεις πεδίου και ενημέρωσης. Συγκεκριμένα:

- Από τον Μάρτιο έως τον Μάιο του 2019 πραγματοποιήθηκε παρακολούθηση της αποικίας του Θαλασσοκόρακα με τρεις ξεχωριστές επισκέψεις. Καταγράφηκε η αναπαραγωγική δραστηριότητα σε 107 φωλιές και δακτυλιώθηκαν 31 νεοσσοί.
- Από τον Απρίλιο έως και τον Ιούνιο του 2019 συνεχίστηκε η παρακολούθηση της αποικίας του Μύχου στη Γυάρο. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν τρεις επισκέψεις με στόχο την εκτίμηση του μεγέθους του πληθυσμού της αποικίας του Μύχου, την χαρτογράφηση της αποικίας και τον εντοπισμό και την παρακολούθηση προσβάσιμων φωλιών του είδους.
- Τον Ιούλιο 2019 πραγματοποιήθηκε παρακολούθηση της αποικίας του Υδροβάτη σε νησίδα στις Σποράδες, όπου καταγράφηκε η αναπαραγωγική δραστηριότητα του είδους, ενώ παράλληλα δακτυλιώθηκαν 131 ενήλικα πουλιά και ελήφθησαν μορφομετρικές μετρήσεις.
- Τον Ιούλιο 2019 πραγματοποιήθηκε παρακολούθηση της αποικίας του Αρτέμη σε νησίδα στις Σποράδες, όπου καταγράφηκε η αναπαραγωγική δραστηριότητα του είδους, ενώ παράλληλα τοποθετήθηκαν πομποί GPS σε ενήλικα άτομα για την παρακολούθηση της κατανομής του είδους κατά την αναπαραγωγική περίοδο.
- Τον Ιούνιο 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε στην επιτυχημένη συγγραφή του Concept Note πρότασης για το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE για τη διατήρηση δύο ενδημικών ειδών Μύχου μαζί με 7 δικαιούχους από 6 χώρες. Η πρόταση με τίτλο «LIFE PanPuffinus – Improving the conservation status of endemic Balearic and Yelkouan shearwaters by ensuring safe land and sea», αφορά στον Μύχο της Μεσογείου (*Puffinus yelkouan*) και στον Μύχο των Βαλεαρίδων (*Puffinus mauretanicus*). Από τον Δεκέμβριο 2019 μέχρι τον Φεβρουάριο 2020 ολοκληρώθηκε η συγγραφή της πρότασης και η κατάθεσή της.
- Τον Μάρτιο 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε στη συνάντηση του Προγράμματος LIFE Berlangas στην Πορτογαλία σχετικά με την τυχαία παγίδευση θαλασσοπουλιών και την αποκατάσταση νησίδων. Στην ίδια συνάντηση πραγματοποιήθηκε επιπλέον συνάντηση του Marine Task Force της BirdLife.
- Τον Σεπτέμβριο 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε με παρουσίαση στη συνάντηση της RSPB του Προγράμματος LIFE Biosecurity for Life, που πραγματοποιήθηκε στη Σουηδία σχετικά με τον έλεγχο των εισβλητικών ειδών σε νησιά και νησίδες. Στην ίδια συνάντηση πραγματοποιήθηκε επιπλέον συνάντηση του Marine Task Force της BirdLife όπου

συζητήθηκαν θέματα σχετικά με το δίκτυο των θαλάσσιων ΣΠΠ (marine IBAs), τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα θαλασσοπούλια, καθώς και τις πολιτικές εξελίξεις για το θαλάσσιο περιβάλλον και ευκαιρίες χρηματοδότησης.

- Τον Δεκέμβριο του 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε προκήρυξη διαγωνισμού για την περιβαλλοντική παρακολούθηση και την εκτίμηση της καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (GES) των θαλασσοπουλιών στην Ελλάδα κατ' εφαρμογή της οδηγίας Πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική (ΟΠΘΣ/2008/56/ΕΚ).

Β. Δράσεις για τη διατήρηση απειλούμενων ειδών

1. Πρόγραμμα LIFE Against Bird Crime (LIFE17 GIE/NL/000599)

Σκοπός: Η εφαρμογή της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα μέσω της ευαισθητοποίησης και αύξησης δεξιοτήτων για τη μείωση της παράνομης θανάτωσης πουλιών σε χώρες προτεραιότητας.

Βασικές δράσεις:

- Εκτίμηση της έκτασης της λαθροθηρίας στα Ιόνια νησιά και της παράνομης παγίδευσης στην Αττική
- Δημιουργία και εφαρμογή επικοινωνιακής στρατηγικής για τη μείωση της λαθροθηρίας και παγίδευσης
- Ανάπτυξη στρατηγικής για την αντιμετώπιση της λαθροθηρίας και παράνομης παγίδευσης πουλιών
- Συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές και Διεθνείς δράσεις για την αντιμετώπιση της λαθροθηρίας
- Βελτίωση της εφαρμογής της Οδηγίας για τα Πουλιά στην Ελλάδα μέσω της διοργάνωσης σεμιναρίων

Διάρκεια: 4 χρόνια (2018-2022)

Εταίροι: BirdLife Europe, BirdLife International, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Πτηνολογικός Σύλλογος Κύπρου, BirdLife Croatia – BIOM, BirdLife Italy – LIPU

<https://flightforsurvival.org/life-against-bird-crimes/>

Εντός του 2019 έγινε πιλοτική παρακολούθηση της ανοιξιάτικης λαθροθηρίας στα Ιόνια νησιά και ξεκίνησε η παρακολούθηση του παράνομου εμπορίου σε pet shops και υπαίθριες αγορές στην Αθήνα. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε πλήθος συναντήσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος όπως την 3^η συνάντηση της Mediterranean Illegal Killing Task Force (CMS & Bern Convention) στη Ρώμη στην οποία ορίστηκε το πλάνο εργασίας των κρατών μελών όσον αφορά την καταπολέμηση της λαθροθηρίας την επόμενη δεκαετία 2020-2030. Σε συνεργασία με το ΥΠΕΝ, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ έστειλε ερωτηματολόγια σε όλες τις σχετικές υπηρεσίες στη Δυτική Ελλάδα όσον αφορά την ανοιξιάτικη λαθροθηρία και την ετοιμότητα των αρχών να την αντιμετωπίσουν. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ είχε πολυάριθμες συναντήσεις με τη Δ/ση Δασών του ΥΠΕΝ σχετικά με τη σύνταξη και υπογραφή μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του ΥΠΕΝ και της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ, σύνταξη Εθνικής Στρατηγικής για τη λαθροθηρία και εκπόνηση Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την ανοιξιάτικη λαθροθηρία στα Ιόνια νησιά.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σε σχολεία της Ζακύνθου με τη συμμετοχή 994 μαθητών/τριών, καθώς και

δύο σεμινάρια εκπαιδευτικών στη Ζάκυνθο και τη Δυτική Αττική με τη συμμετοχή 50 εκπαιδευτικών Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης.

Επίσης, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ οργάνωσε ή/και συμμετείχε σε 9 εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό, με τη συμμετοχή περισσότερων από 2.300 ατόμων. Στο πλαίσιο της εκστρατείας «Flight for Survival» παράχθηκε υλικό επικοινωνίας ενάντια στην παγίδευση και εμπόριο πουλιών (κινητή έκθεση, αυτοκόλλητα, κονκάρδες) και η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε με περίπτερο στο British Birdwatching Fair (Βρετανικό Φεστιβάλ Παρατήρησης Πουλιών) όπου ενημερώθηκαν περισσότερα από 1.000 άτομα από την Αγγλία και άλλες χώρες.

Οι παραπάνω δράσεις υλοποιούνται επίσης στο πλαίσιο του Προγράμματος **Safe flyways: stop IKB in the Mediterranean** το οποίο χρηματοδοτείται από το ίδρυμα MAVA μέσω της BirdLife International και έχει διάρκεια 3 έτη (2017-2020) και αποτελεί συγχρηματοδότη του Προγράμματος LIFE Against Bird Crime.

2. Πρόγραμμα Pelican Way of Life «Conservation of the Dalmatian Pelican along the Black-Sea Mediterranean Flyway»

NEO ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Σκοπός: Η προστασία του Αργυροπελεκάνου στη νοτιοανατολική Ευρώπη και ειδικότερα στην Ελλάδα (Εθνικά Πάρκα Υγροτόπων Αμβρακικού και Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου), Βουλγαρία, Ρουμανία και Ουκρανία.

Βασικές δράσεις στην Ελλάδα:

- Παρακολούθηση της διαχείμασης και αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους στις περιοχές του Προγράμματος
- Διεξαγωγή εθνικής απογραφής του είδους
- Αξιολόγηση επικινδυνότητας δικτύων μεταφοράς ενέργειας και τοποθέτηση απωθητικών ανακλαστήρων
- Φύλαξη αποικιών
- Δράσεις επικοινωνίας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και προώθησης του οικοτουρισμού

Διάρκεια: 5 χρόνια (2019-2025)

<https://life-pelicans.com/>

Εντός του 2019 υλοποιήθηκε η πρώτη συνάντηση του Προγράμματος (kick-off meeting) στο Βουκουρέστι.

3. Πρόγραμμα LIFE-IP 4 NATURA «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» (LIFE16 IPE/GR/000002)

Σκοπός: Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή μέτρων σύμφωνα με το Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας (PAF) για το δίκτυο Natura 2000

Εταίροι: ΥΠΕΝ, Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο, WWF Ελλάς, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας & Θράκης, Περιφέρεια Αττικής, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονία, Πράσινο Ταμείο.

Διάρκεια: 1/12/2017-30/11/2025

<http://edozoume.gr>

Βασική δράση της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στο Πρόγραμμα είναι η εκπόνηση και υλοποίηση ενός εθνικού Σχεδίου Δράσης (ΣΔ) για τρία είδη γυπών, το Όρνιο, τον Μαυρόγυπα και τον Γυπαετό. Η σύνταξη αυτού του πολυειδικού σχεδίου δράσης ξεκίνησε στο τέλος του 2018. Μέσα στο 2019 πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις εργασίας με ειδικούς ορνιθολόγους και στελέχη δημοσίων υπηρεσιών που έχουν διαχειριστεί πληθυσμούς γυπών. Πριν την πρώτη συνάντηση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 18/4/2019 στη Αθήνα (ΥΠΕΝ), οι ειδικοί (περίπου 50 στον αριθμό) στα πτωματοφάγα ή/και πουλιά έστειλαν σχόλια πάνω στο προσχέδιο που είχε καταρτιστεί. Μετά το πέρας της πρώτης συνάντησης συντάχθηκε η αρχική λίστα δράσεων του ΣΔ και στη δεύτερη συνάντηση (στις 16/10/2019 στη Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών) οριστικοποιήθηκε ο κατάλογος των προτεινόμενων μέτρων που θα περιληφθούν (μετά από τελική αξιολόγηση) στο ΣΔ. Η πρώτη έκδοση του ΣΔ κατατέθηκε στο ΥΠΕΝ στις 20 Νοεμβρίου για σχολιασμό από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου και την Επιστημονική Επιτροπή του έργου. Τα επόμενα βήματα είναι η διεξαγωγή εκδηλώσεων τοπικής διαβούλευσης σε επιλεγμένες περιοχές με πληθυσμούς Γυπών (Ιανουάριος - Φεβρουάριος 2020) και η κατάθεση της τελικής έκδοσης.

Το πρώτο προσχέδιο του ΣΔ παρουσιάστηκε (πόστερ) τον Οκτώβριο σε Διεθνές Συνέδριο για τους Γύπες (European Vulture Conference) στην Πορτογαλία. Στις αρχές Δεκεμβρίου, επίσης, πραγματοποιήθηκε το ετήσιο *project meeting* των εταίρων του Προγράμματος και έλεγχος του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

4. Πρόγραμμα LIFE «Επείγουσα Δράση για την Ενδυνάμωση του Βαλκανικού Πληθυσμού του Ασπροπάρη και τη Διασφάλιση της Μεταναστευτικής του Διαδρομής» (LIFE16 NAT/BG/000874)

Σκοπός: Η προστασία του Κρισίμως Απειλούμενου με εξαφάνιση γύπα Ασπροπάρη (*Neophron percnopterus*) κατά μήκος της μεταναστευτικής του διαδρομής.

Στόχοι:

- 1) Αύξηση του πληθυσμού του Ασπροπάρη στους τόπους αναπαραγωγής στα Βαλκάνια
- 2) Δημιουργία ασφαλών περιοχών για το είδος, μέσω της μείωσης της απειλής των δηλητηριασμένων δολωμάτων και παροχής ασφαλούς τροφής μέσω ΧΤΑΠ

- 3) Ανάπτυξη προγράμματος αναπλήρωσης του φυσικού πληθυσμού, που θεωρείται απαραίτητο για την ταχεία ανάσχεση και αναστροφή της υπάρχουσας μείωσης
- 4) Βελτίωση των συνθηκών για τη διατήρηση του είδους κατά μήκος της μεταναστευτικής διαδρομής και στους τόπους διαχείμασης, ελαχιστοποιώντας ιδιαίτερα τις απώλειες των ενήλικων ατόμων.
- 5) Ελαχιστοποίηση της επίπτωσης της χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων σε περιοχές «κλειδιά» για τους γύπες
- 6) Οικοδόμηση δυναμικού φορέων που εμπλέκονται στη διατήρηση του είδους
- 7) Ευαισθητοποίηση των φορέων, των άμεσα εμπλεκόμενων χρηστών γης και του ευρέος κοινού, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα Βαλκανικό Δίκτυο ενάντια στα δηλητήρια

Διάρκεια: 01/08/2017 – 31/12/2022

Εταίροι: Βουλγαρική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Βουλγαρίας (BSPB) και συνεργαζόμενοι φορείς είναι η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Ελλάδας, το WWF Ελλάς, η Βρετανική Ορνιθολογική Εταιρεία/BirdLife Αγγλίας (RSPB), η DoğaDerneği/BirdLife Τουρκίας (DD), τα περιφερειακά γραφεία της BirdLife International σε Αφρική και Μέση Ανατολή, το Ορνιθολογικό και Ερευνητικό Ινστιτούτο Α.Π. Λεβέντη (APLORI), το CMS Raptors MoU, και η Οργάνωση Green Balkans.

Χρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη, Πράσινο Ταμείο, Ίδρυμα MAVIA

www.LifeNephron.eu

Ο πληθυσμός του Ασπροπάρη στην Ελλάδα ακολουθεί τη μειούμενη τάση του είδους στα Βαλκάνια και έφτασε το 2019 στο ιστορικό ελάχιστο με μόνο τρία ζευγάρια στη Θράκη και δύο επικράτειες με μοναχικά άτομα στην περιοχή των Μετεώρων. Οι δράσεις του Προγράμματος LIFE «ΖΩΗ για τον Ασπροπάρη» συνεχίστηκαν το 2019 με ακόμα μεγαλύτερη ένταση, τόσο στη χώρα μας και στις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων (Βουλγαρία, Βόρεια Μακεδονία και Αλβανία), όσο και στις χώρες της Μέσης Ανατολής και Αφρικής όπου τα πουλιά μεταναστεύουν και διαχειμάζουν.

Οι κυρίες δράσεις που υλοποιήθηκαν το 2019 στο πλαίσιο του Προγράμματος είναι συνοπτικά:

- Η παρακολούθηση μέσω δορυφορικής τηλεμετρίας των μετακινήσεων περισσότερων από 25 Ασπροπάρηδων, από τους οποίους τουλάχιστον 15 άτομα ανήκουν σε μόνιμους πληθυσμούς στην Αφρική. Έτσι, διαπιστώσαμε τον θάνατο 6 ατόμων, τα 4 από τα οποία πέθαναν στα Βαλκάνια, επιβεβαιώνοντας για ακόμη μία φορά την αυξημένη θνησιμότητα του είδους στην Ευρώπη.
- Απελευθέρωση ατόμων Ασπροπάρη στα Βαλκάνια (Βουλγαρία) που προέρχονται από αιχμαλωσία, εφαρμόζοντας διαφορετικές πιλοτικές μεθόδους, με στόχο τον εντοπισμό του πιο αποτελεσματικού τρόπου απελευθέρωσης που θα χρησιμοποιηθεί σε μελλοντικό πρόγραμμα αναπλήρωσης του πληθυσμού των Βαλκανίων με σκοπό την ανάκαμψή του.
- Η λειτουργία ταΐστρών συνεχίστηκε στην Ελλάδα (περιοχές Καλαμπάκας και Κόνιτσας) και στις γειτονικές χώρες. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ξεκίνησε τη διαδικασία δημιουργίας μίας καινούργιας ταΐστρας στην περιοχή του Πωγωνίου (Ηπειρος), με σκοπό την προσέλκυση ατόμων Ασπροπάρη από τις γειτονικές χώρες. Παράλληλα, λειτούργησε κατά την περίοδο της φθινοπωρινής μετανάστευσης του 2019 μία ακόμα ταΐστρα στην Κρήτη, στην περιοχή του Κόφινια.
- Οι πρωτοποριακές δράσεις για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια συνεχίστηκαν. Μετά από τη

σύνταξη και έγκριση από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας των Τοπικών Σχεδίων Δράσης ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα το 2018, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συνέχισε να υλοποιεί αντίστοιχες δράσεις, στοχεύοντας στη μείωση αυτής της παράνομης πρακτικής: η λειτουργία της *Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά* στα Μετέωρα συνεχίστηκε με επιτυχία και το 2019. Το *Δίκτυο Χρηστών Γης ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα* επεκτάθηκε από την Ήπειρο στην περιοχή Καλαμπάκας – Τρικάλων, όπου πλέον αριθμεί 31 μέλη. Εφοδιάσαμε επιλεγμένους κτηνοτρόφους αυτών των περιοχών, των οποίων τα ζώα είναι ευάλωτα σε επιθέσεις μεγάλων θηλαστικών (λύκου και αρκούδας), με νόμιμα μέσα (μη επιβλαβή για την άγρια ζωή) για την προστασία των κοπαδιών τους, όπως ηλεκτρικές περιφράξεις, ελληνικά τσοπανόσκυλα (για τα οποία προσφέρουμε πλήρη κτηνιατρική φροντίδα) και επιπλέον ξεκινήσαμε την εφαρμογή νέων μεθόδων που θα δοκιμαστούν στην Ελλάδα για πρώτη φορά, όπως οι συμπεριφορικοί φράχτες (fladries) και η χρήση οπτικοακουστικών συστημάτων. Επίσης, διανεμήθηκαν στους κτηνοτρόφους κουτιά και οδηγός πρώτων βοηθειών για την περίπτωση δηλητηρίασης των τσοπανόσκυλων τους, καθώς και κιάλια.

- Συνεισφέραμε στην κατάρτιση και εκπαίδευση του προσωπικού των Δασικών Υπηρεσιών, του ΥΠΕΝ, του ΥΠΑΑΤ, των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και της Αστυνομίας για την καλύτερη διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης με ειδικά σεμινάρια από εξειδικευμένες αρχές επιβολής του νόμου του εξωτερικού.
- Παραχωρήσαμε σε 6 Δασαρχεία των περιοχών του Προγράμματος, σε Ήπειρο και Θεσσαλία, εξοπλισμό για τη διαχείριση περιστατικών δηλητηρίασης ειδών άγριας ζωής (καταψύκτες, κιάλια, GPS κ.λπ.).
- Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ, μαζί με τους εταίρους του Προγράμματος, συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο για τους Γύπες που έγινε στην Πορτογαλία τον Οκτώβριο 2019.
- Ολοκληρώθηκε από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ η συγγραφή υλικών που θα διανεμηθούν το επόμενο έτος και συγκριμένα: μια εθνογραφική μελέτη για τον Ασπροπάρη για όλες τις χώρες του Προγράμματος και ένα εγχειρίδιο εκτροφής, φροντίδας και εκπαίδευσης ποιμενικών σκύλων.
- Σε συνεργασία με το WWF Ελλάς ολοκληρώθηκε η τεχνική αναφορά «Προσδιορισμός και αξιολόγηση της χρήσης κτηνιατρικών φαρμάκων που επηρεάζουν τον Ασπροπάρη»
- Σχεδιάστηκε το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Αποστολή διάσωσης του Ασπροπάρη: μαζί στο χτες, το σήμερα και το αύριο», με σκοπό οι μαθητές/τριες, με την υποστήριξη των εκπαιδευτικών, να αναλάβουν πρωτοβουλίες για τη διάδοση της ανάγκης λήψης μέτρων για την προστασία του πιο απειλούμενου γύπα της Ελλάδας και για τη διαμόρφωση ευνοϊκών για το είδος συνθηκών διαβίωσης. Για την υλοποίηση του Προγράμματος δημιουργήθηκε Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για παιδιά ηλικίας 9-15 ετών, σχεδιασμένο ώστε να λειτουργεί στο πλαίσιο ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, δίνοντας τη δυνατότητα να θέσει μακροπρόθεσμους στόχους. Για την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαιδευτική κοινότητα και στην ενσωμάτωση του στο ετήσιο Πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων, διοργανώθηκαν δύο Εκπαιδευτικά Σεμινάρια στα Τρίκαλα και στα Ιωάννινα σε συνεργασία με τις τοπικές Διευθύνσεις Π/βάθμιας και Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2018-2019 πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε 13 σχολεία της περιοχής Τρικάλων - Καλαμπάκας, με

σκοπό την υλοποίηση των δραστηριοτήτων του Προγράμματος, ενώ σε 4 σχολεία έγιναν πολλαπλές επισκέψεις. Στο πλαίσιο των σχολικών επισκέψεων έγιναν εκπαιδευτικές παρουσιάσεις και υλοποιήθηκαν δραστηριότητες ΠΕ με τη συμμετοχή 1.146 παιδιών. Επιπλέον, διοργανώθηκαν εκπαιδευτικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο τοπικών φεστιβάλ. Συνολικά, 10 ημέρες εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος με τη συμμετοχή 602 παιδιών. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν εκπαιδευτικές εξορμήσεις στα Μετέωρα, ενώ έγιναν επισκέψεις σε κατασκήνωση στην περιοχή της Καλαμπάκας. Για τα μέλη της «Μαθητικής Ομάδας Δράσης για τον Ασπροπάρη» (μαθητές/τριες που συμμετέχουν στο εκπαιδευτικό Πρόγραμμα) παράχθηκαν και διατέθηκαν μπλούζες και κονκάρδες.

- Στο πλαίσιο της εκστρατείας ενημέρωσης του Προγράμματος, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διοργάνωσε ή/και συμμετείχε το 2019 σε 27 εκδηλώσεις και σε 7 επιστημονικά συνέδρια, με τη συμμετοχή περισσότερων από 4.111 ατόμων. Οι εκδηλώσεις έλαβαν χώρα σε 15 διαφορετικές περιοχές της Ελλάδας και του εξωτερικού, ενώ πολλαπλές εκδηλώσεις έγιναν στην περιοχή των Τρικάλων- Καλαμπάκας και της Ηπείρου, οι οποίες αποτελούν τις περιοχές-στόχους του Προγράμματος. Επιπλέον, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε ως συνδιοργανωτής στον Αγώνα Ορεινού Δρόμου «Koziaakas Mountain Race» ο οποίος είχε θέμα «Αγωνιζόμαστε για την προστασία του Ασπροπάρη», με τη συμμετοχή περισσότερων από 270 δρομέων. Για την επικοινωνιακή προώθηση του Προγράμματος στάλθηκαν 10 Δελτία Τύπου και δημοσιεύτηκαν 36 άρθρα σε έντυπα μέσα, περισσότερα από 380 άρθρα σε ηλεκτρονικά μέσα, δόθηκαν 4 συνεντεύξεις στο Ράδιο και 5 στην Τηλεόραση, ενώ μέσω των αναρτήσεων στα Social Media της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ το Πρόγραμμα προσέγγισε περισσότερα από 800.000 άτομα.

5. Πρόγραμμα LIFE FALKON «ενίσχυση της ανθεκτικότητας του πληθυσμού του Κιρκινεζιού στο βόρειο άκρο της κατανομής του σε Ελλάδα και Ιταλία» (LIFE17 NAT/IT/000586)

Σκοπός: Ενίσχυση της ανθεκτικότητας του Κιρκινεζιού στο βόρειο άκρο της κατανομής του, ώστε να διευκολυνθεί στο μέλλον η επέκτασή του προς τον Βορρά.

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση του είδους (αναπαραγωγική επιτυχία, τηλεμετρία, γενετικές αναλύσεις, απογραφή στις περιοχές του έργου, εντοπισμός περιοχών τροφοληψίας
- Κατασκευή τεχνητών φωλιών

- Σεμινάρια σε αγρότες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.
- Σεμινάρια καλών πρακτικών στην
- Ίδρυση ενός δικτύου με ερευνητές και ειδικούς επιστήμονες στη διατήρηση του Κιρκινεζιού στην περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Μεσογείου, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιοχή των Βαλκανίων.
- Πρόγραμμα ανάπτυξης ορθών πρακτικών, νομικών περιορισμών και τεχνικών λύσεων στον τομέα της ανοικοδόμησης και της συντήρησης κτιρίων.
- Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και ενημέρωσης του κοινού

Διάρκεια: 4 χρόνια (2018-2022)

Εταίροι: Associazione Tecla (συντονιστής), Πανεπιστήμια Μιλάνο, Association des Agences de la Démocratie Locale (ALDA), Ιταλικό Ινστιτούτο Προστασίας και Έρευνας του Περιβάλλοντος (ISPRA), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία

www.lifefalkon.eu

Το Πρόγραμμα ξεκίνησε το 2018. Οι περιοχές δράσης του Προγράμματος στην Ελλάδα είναι οι: α) Λήμνος, β) Ιωάννινα γ) Ευρύτερη περιοχή Καλαμόκαστρου Κομοτηνής (μέρος της οποίας εντός της ΖΕΠ Βιστωνίδα – Ισμαρίδα – Πόρτο Λάγος).

Κατά το 2019 πραγματοποιήθηκαν οι εξής δράσεις:

- Απογραφή πληθυσμού και εκτίμηση της τάσης του και στις τρεις περιοχές του Προγράμματος
- Δακτυλίωση και τηλεμετρία σε ενήλικα άτομα με χρήση 19 συνολικά δορυφορικών πομπών (15 Λήμνος, 4 Ιωάννινα)
- Προετοιμασία εκπαιδευτικού υλικού (βιβλίο κόμικ, επιδαπέδιο παιχνίδι) και ενημερωτικού υλικού (φυλλάδια, κάρτες, πινακίδες κ.λπ.) σε συνεργασία με τους Ιταλούς εταίρους του προγράμματος.
- Περιβαλλοντική Εκπαίδευση σε σχολεία των Ιωαννίνων
- Προετοιμασία για την τοποθέτηση τεχνητών φωλιών το 2020 (εντοπισμός κατάλληλων περιοχών, κατασκευή φωλιών, επαφές με τοπικούς φορείς).

6. Πρόγραμμα LIFE «Bonelli eastMed - Διατήρηση και Διαχείριση του πληθυσμού Σπιζαετών στην ανατολική Μεσόγειο» Για τον Σπιζαετό (*Aquila fasciata*) σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) της Ελλάδας και της Κύπρου» (LIFE17NAT/GR/000514)

LIFE17 NAT/GR/000514

Σκοπός: Η μελέτη του είδους και η βελτίωση της κατάστασης διατήρησής του μέσω στοχευμένων δράσεων.

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση του αναπαραγωγικού πληθυσμού του είδους στις περιοχές του προγράμματος και
- Μελέτη των τοπικών μετακινήσεων και των διατροφικών συνηθειών.
- Παρακολούθηση των μετακινήσεων των ανήλικων ατόμων κατά τη φάση διασποράς με τηλεμετρία
- Εντοπισμός των απειλών και χαρτογράφησή τους. Παραγωγή χαρτών ευαισθησίας.
- Δράσεις απομείωσης αιτίων θνησιμότητας
- Δράσεις βελτίωσης της αναπαραγωγικής επιτυχίας
- Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης & ευαισθητοποίησης με ομάδες-στόχους τους κατοίκους των περιοχών δράσης, τους χρήστες των περιοχών αναπαραγωγής (αναρριχητές κτλ.)
- Δράσεις ενίσχυσης της τεχνικής και επιχειρησιακής ικανότητας των αρμόδιων υπηρεσιών
- Δημιουργία διεθνούς δικτύου για το είδος στην αν. Μεσόγειο (EMBONET)

Διάρκεια: 5 χρόνια (2018 – 2023)

Εταίροι: Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (συντονιστής δικαιούχος), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Nature Conservation Consultants (NCC), ΥΠΕΝ, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας Κύπρου, Τμήμα Δασών Κύπρου

www.lifebonelli.eu

Οι περιοχές δράσης της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ είναι: Αττική, Πελοπόννησος (όρη Ανατολικής Λακωνίας, Ταΰγετος & Μάνη). Οι υπόλοιπες περιοχές συμπεριλαμβάνουν την Κρήτη (ΜΦΙΚ) και ορισμένα νησιά των Κυκλάδων και των Δωδεκανήσων (NCC).

Κατά τη διάρκεια του 2019 πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Δακτυλίωση και τηλεμετρία 12 ανήλικων Σπιζαετών στην Ελλάδα και 12 στην Κύπρο. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ τοποθέτησε τρεις πομπούς σε πουλιά από την Πελοπόννησο. Για την προσέγγιση των φωλιών συνεργαστήκαμε με ομάδα αναρριχητών που δημιουργήθηκε μετά από επαφές με την Ελληνική Ομοσπονδία Ορειβασίας & Αναρρίχησης, καθώς θα ακολουθήσουν και άλλες συνδυασμένες δράσεις (ενημέρωσης, προστασίας κ.λπ.).
- Πραγματοποιήθηκε σειρά σεμιναρίων σε Ελλάδα και Κύπρο με θεματικές που άπτονταν όλων των διαχειριστικών και ερευνητικών δράσεων του Προγράμματος (παρακολούθηση είδους, αιτίες θνησιμότητας, χαρτογράφηση ενδιαιτημάτων, περιθάλψη), με εισηγητές από Ελλάδα και εξωτερικό προς ενημέρωση - εκπαίδευση των εταίρων και των συνεργατών του Προγράμματος.
- Διαχειριστικές δράσεις σε περιοχές αναπαραγωγής του είδους (σπορές, εντοπισμός απειλών κ.λπ.).
- Δράσεις δικτύωσης με περιβαλλοντικές οργανώσεις και αρμόδιους φορείς.
- Λειτουργία λογαριασμών εφαρμογών κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, YouTube). Κατασκευή ιστότοπου και ηλεκτρονικής πλατφόρμας (εκκρεμεί).
- Παραγωγή υλικού επικοινωνίας.
- Προώθηση του Προγράμματος στα ΜΜΕ και στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης.

7. Πρόγραμμα LIFE «Διαχειριστικές δράσεις για τη διευκόλυνση της προσαρμογής του Μαυροπετρίτη (*Falco eleonorae*) στην κλιματική αλλαγή» (LIFE13NAT/GR/909)

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2019

Σκοπός: Το Πρόγραμμα αποσκοπεί στη διευκόλυνση της προσαρμογής του Μαυροπετρίτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής μέσα από μια σειρά διαχειριστικών δράσεων.

Βασικές δράσεις:

- Απογραφή του αναπαραγωγικού πληθυσμού του είδους σε επιλεγμένες περιοχές
- Παρακολούθηση της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους στις περιοχές αυτές
- Εντοπισμός των πεδίων τροφοληψίας του είδους κατά την αναπαραγωγική περίοδο αλλά και την περίοδο διαχείμασης. Αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών στις περιοχές ενδιαφέροντος
- Εγκατάσταση τεχνητών φωλιών με στόχο την αύξηση του αναπαραγωγικού ενδιαιτήματος του Μαυροπετρίτη
- Εξάλειψη αρουραίων σε επιλεγμένες νησίδες
- Αύξηση της διαθεσιμότητας και ποιότητας των πηγών τροφής για τα στρουθιόμορφα πτηνά στα Αντικύθηρα, μέσω επιλεκτικών φυτεύσεων σε στρατηγικά σημεία για τη μετανάστευσή τους
- Δράσεις Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Διάρκεια: 4 χρόνια (2014- 2018). Το Πρόγραμμα πήρε παράταση ενός έτους (έως 30/09/2019)

Εταίροι: Πανεπιστήμιο Πάτρας (συντονιστής δικαιούχος), Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Nature Conservation Consultants (NCC)

www.lifefalcoeleonorae.gr

Το 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ υλοποίησε τις παρακάτω δράσεις στο Πρόγραμμα:

- **Κατασκευές στο αγρόκτημα των Αντικυθήρων.** Στο αγρόκτημα των Αντικυθήρων συνεχίστηκαν οι εργασίες συντήρησης, ενώ το καλοκαίρι ολοκληρώθηκε η κατασκευή δύο υδατοσυλλογών εντός του κτήματος, συνολικής έκτασης 200 τ.μ. περίπου.
- **Συμμετοχή στο Διεθνές Ζωολογικό Συνέδριο 14th ICZEGAR.** Κατά τη διάρκεια του διεθνούς Ζωολογικού Συνεδρίου που έλαβε χώρα τον Ιούνιο στη Θεσσαλονίκη παρουσιάστηκαν οι ερευνητικές και διαχειριστικές δράσεις του Προγράμματος και ακολούθησε στρογγυλό τραπέζι με θέμα την προσαρμογή του είδους στην κλιματική αλλαγή.
- **Δράσεις παρακολούθησης στις περιοχές του Προγράμματος.** Συνεχίστηκαν οι δράσεις παρακολούθησης της αναπαραγωγικής επιτυχίας του είδους στις τεχνητές φωλιές και σύγκριση με την αντίστοιχη των φυσικών.
- **Δράσεις τηλεμετρίας.** Σκοπός τη δράσης είναι ο εντοπισμός των πεδίων τροφοληψίας του είδους. Από τους 6 πομπούς που αρχικά τοποθετήθηκαν, κατά το 2018 έδωσαν στοιχεία μόνο οι δύο. Εξ αυτών ο ένας εξακολουθεί να εκπέμπει.
- **Δράση εξάλειψης αρουραίων.** Η εξάλειψη αρουραίων στις Μάκαρες και στις Διονυσάδες έχουν ολοκληρωθεί με απόλυτη επιτυχία. Οι εξαλείψεις αυτές αποτελούν πλέον την 1^η (Διονυσάδες) και 2^η (Μάκαρες) μεγαλύτερες σε έκταση επιχειρήσεις του είδους τους στην Ελλάδα

- **Δράση κατασκευής τεχνητών φωλιών.** Επετεύχθη ο στόχος κατασκευής 1.000 φωλιών στο Πρόγραμμα. Κάποιο ποσοστό από αυτές, (0-10%) ανάλογα με την περιοχή, έχει ήδη καταληφθεί από Μαυροπετρίτες. Επίσης, έγιναν μετρήσεις επιπέδων θερμοκρασίας και υγρασίας στις τεχνητές φωλιές και σύγκριση με φυσικές στις ίδιες περιοχές.
- **Δράση Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.** Ολοκληρώθηκε η περιβαλλοντική εκπαίδευση στα σχολεία των περιοχών του Προγράμματος ξεπερνώντας σε αριθμούς μαθητών/τριών τον στόχο που είχε αρχικά τεθεί. Στο πλαίσιο του Προγράμματος παράχθηκε Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, βιβλίο κόμικ και αυτοκόλλητα.

Τελικές αναφορές Προγράμματος: Η ομάδα του Προγράμματος κατάθεσε τις τελικές αναφορές του Προγράμματος και αναμένει τις τελικές αξιολογήσεις. Η απορρόφηση των κονδυλίων ήταν σε πολύ υψηλά επίπεδα, πλησιάζοντας το 100%.

8. Πρόγραμμα AGRODATA/UNILEVER

Το Πρόγραμμα συνεχίστηκε και ολοκληρώθηκε το 2019 με παρακολούθηση των οικολογικών παραμέτρων στα αγροκτήματα και την καταμέτρηση των πληθυσμών της ορνιθοπανίδας.

9. Πρόγραμμα INTERMPETON/TITAN στον Λατζιμά Ρεθύμνου

Το Πρόγραμμα ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε εντός του 2019. Ουσιαστικά, αποτέλεσε συνέχεια προηγούμενου Προγράμματος στο ίδιο λατομείο και επικεντρώθηκε στη δημιουργία ενημερωτικού υλικού για τις δράσεις ενίσχυσης βιοποικιλότητας στο λατομείο με αποδέκτες τις ομάδες των επισκεπτών. Σημειώνεται πως το λατομείο είναι ενεργό.

10. Πρόγραμμα Λήμνου – Medina (Terra Lemnia)

Το Πρόγραμμα Terra Lemnia υλοποιείται από το ινστιτούτο Medina με την υποστήριξη του ιδρύματος MAVA και έχει διάρκεια από το 2018 ως το 2022. Σκοπός του είναι η μελέτη της σχέσης των παραδοσιακά ασκούμενων αγροτοκτηνοτροφικών δραστηριοτήτων στη Λήμνο, με τη βιοποικιλότητα και η προώθηση των παραδοσιακών, χαμηλής έντασης, πρακτικών. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ πραγματοποιεί εκτίμηση των πληθυσμιακών πυκνοτήτων αγροτικών ειδών πουλιών προκειμένου να διερευνηθεί η επίδραση των αγροτοκτηνοτροφικών πρακτικών σε αυτές. Στο πεδίο πραγματοποιήθηκαν δύο επισκέψεις στη Λήμνο, τον Απρίλιο και Μάιο του 2019, συνολικής διάρκειας περίπου 15 ημερών. Παραδόθηκαν σχετικά δύο αναφορές. Επίσης πραγματοποιήθηκε απογραφή του πληθυσμού του Κιρκινεζιού στο νησί. Τέλος, τον Νοέμβριο του 2019 η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε σε συνάντηση όλων των εταίρων του Προγράμματος στην Αθήνα. Οι υπόλοιποι εταίροι είναι το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πανεπιστήμιο του Göttingen. Το Πρόγραμμα αναμένεται να συνεχιστεί έως το 2021.

11. Πρόγραμμα BASF – Αειφόρο Λιοστάσι

Το Πρόγραμμα «Αειφόρο Λιοστάσι» ξεκίνησε το 2017 και πρόκειται για μια συμμετοχική προσπάθεια εταιρειών (BASF, NETAFIM, HAIFA, BOSCH & ομάδα ελαιοπαραγωγών Molon Lave) που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα. Στόχος είναι η δημιουργία ενός πρότυπου ελαιώνα στα Λιρά Λακωνίας, στον οποίο θα εφαρμόζονται νέες, καινοτόμες λύσεις για τη βιώσιμη γεωργία που περιλαμβάνουν βελτιστοποίηση της παραγωγής, με ταυτόχρονη μείωση της χρήσης πόρων και εισροών και σεβασμό στο περιβάλλον. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ πραγματοποιεί εκτίμηση των επιδράσεων στη βιοποικιλότητα, χρησιμοποιώντας ως βιοδείκτη τα πουλιά. Το πρόγραμμα είναι πενταετές και θα διαρκέσει έως το 2022. Κατά το 2019 συνεχίστηκαν οι δράσεις παρακολούθησης στην περιοχή, ενώ παραδόθηκε και η ετήσια αναφορά των αποτελεσμάτων του προγράμματος από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ.

12. Πρόγραμμα SAFE FLYWAYS (υποπρόγραμμα ENERGY), χρηματοδοτούμενο από το Ίδρυμα MAVA Foundation και υποστηριζόμενο από το BirdLife Europe

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη μείωση της θνησιμότητας των πουλιών από τα δίκτυα παραγωγής και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Επικεντρώνεται στην υλοποίηση δράσεων έρευνας, ενημέρωσης και πολιτικής με σκοπό να διασφαλίσει τη σωστή σχεδίαση και λειτουργία των δικτύων αυτών. Οι χώρες που συμμετέχουν είναι η Ελλάδα (ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ και WWF), η Ιορδανία, το Μαρόκο και η Αίγυπτος.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος υλοποιήθηκαν οι παρακάτω δράσεις:

- Ανάπτυξη συστηματικής μεθοδολογίας καταγραφών περιστατικών θνησιμότητας από ηλεκτροπληξία ή/και πρόσκρουση.
- Εκπαίδευση στη μεθοδολογία των εθελοντών του δικτύου Caretakers.
- Συμμετοχή σε διεθνή Συνάντηση Εργασίας στην Ιορδανία (Μάρτιος 2019), όπου παρουσιάστηκαν έρευνες και ορθές πρακτικές από σημαντικό αριθμό χωρών.
- Έρευνα για τον εντοπισμό επικίνδυνων σημείων στο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας σε δύο υγροτόπους (Μεσολόγγι και Αμβρακικός) με σημαντικά αποτελέσματα.
- Συμμετοχή της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη διεθνή ομάδα εργασίας για την ενέργεια (Energy Task Force) του CMS ως μέλος - παρατηρητής και αποστολή πρόσκλησης στο ΥΠΕΝ για ορισμό επίσημου εθνικού αντιπροσώπου στην ομάδα εργασίας.

13. Πρόγραμμα NorGreck για την Προστασία της Νανόχηνας

Σκοπός: Προστασία του πληθυσμού της Νανόχηνας στην Ελλάδα και συμβολή στη διεθνή προσπάθεια διατήρησης του είδους

Βασικές δράσεις:

- Παρακολούθηση πληθυσμού στην Ελλάδα κατά τη χειμερινή περίοδο 2017-2018 & 2019-2020
- Παραγωγή υλικού περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα Αγγλικά, Νορβηγικά, Ρωσικά & Περσικά
- Παραγωγή πολύγλωσσου επικοινωνιακού υλικού

- Κατασκευή παρατηρητηρίου στο Δέλτα Έβρου
- Ανάλυση κατανομής Νανόχηνας στο Δέλτα Έβρου και προτάσεις για την επάρκεια της προστατευόμενης περιοχής
- Δράσεις πολιτικής

Διάρκεια: 3 χρόνια (2017-2020)

Χρηματοδότηση: BirdLife Norway, Norwegian Environment Agency

www.ornithologiki.gr/lwfg

Εντός του 2019 ολοκληρώθηκε η πρώτη φάση του Προγράμματος NorGreck και ξεκίνησε η δεύτερη, στην οποία οι Φορείς Διαχείρισης Λίμνης Κερκίνης και Δέλτα Έβρου ξεκίνησαν την παρακολούθηση του είδους στις περιοχές τους.

Εντός του 2019 οι Νανόχηνες παρατηρήθηκαν για πρώτη φορά στη Λίμνη Κερκίνη στις 20/09 και έως το τέλος του έτους έφτασαν στις 96.

Ολοκληρώθηκε η τελική αναφορά της πρώτης φάσης, η οποία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Προγράμματος μαζί με όλα τα υπόλοιπα παραδοτέα του.

14. Πρόγραμμα Interreg Ελλάδα Βουλγαρία 2014-2020

Wild Life for Ever

Σκοπός: Η ανάπτυξη μιας νέας, ενιαίας, ολοκληρωμένης και ευέλικτης στρατηγικής προστασίας και αποκατάστασης της βιοποικιλότητας αρχικά σε τρεις στοχευμένους βιοτόπους, και συγκεκριμένα τα Στενά του Νέστου και τα βουνά της Νότιας Ροδόπης στην Ελλάδα και ο ποταμός Άρδας για το τμήμα που ανήκει Βουλγαρία (241 χλμ.).

Βασικές δράσεις:

- Συλλογή υπάρχοντων δεδομένων πουλιών για τις ΖΕΠ Στενών Νέστου και Κεντρικής Ροδόπης και ανάπτυξη στρατηγικών για την διατήρηση μεγάλων αρπακτικών.
- Μελέτη για αποκατάσταση 2 ΧΤΑΠ (ταϊσρών) στην ΖΕΠ Στενών Νέστου
- Διοργάνωση 3 εκπαιδευτικών σεμιναρίων για την αντιμετώπιση δηλητηριασμένων δολωμάτων για νομικούς, δασικούς υπαλλήλους και κτηνιάτρους.
- Διοργάνωση εκπαιδευτικού σεμιναρίου παρακολούθησης πουλιών
- Δημιουργία επικοινωνιακού υλικού
- Παροχή εξοπλισμού και αναλωσίμων σε τοπικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηρίασης.

Διάρκεια: 2 χρόνια (2017-2019)

Εταίροι: Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας Θράκης, Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας Θράκης, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, ΑΠΘ, Εμπορικό Επιμελητήριο Ξάνθης και Smolyan (BG), NGO Arbitra (BG)

<http://www.wildlife4ever.eu/index.php/el/>

Ολοκληρώθηκε η μελέτη για την αποκατάσταση των δύο Χώρων Τροφοδοσίας Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ) στα Στενά του Νέστου και διοργανώθηκαν τρία εκπαιδευτικά σεμινάρια για την αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηριασμένων δολωμάτων για νομικούς (Καβάλα), δασικούς υπαλλήλους – φορείς διαχείρισης και θηροφύλακες (Καβάλα) και κτηνιάτρους (Ξάνθη), στα οποία έγινε και επίδειξη της Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη Δυτική Μακεδονία και διατέθηκαν

στις υπηρεσίες αναλώσιμα για την αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηρίασης. Επίσης, διοργανώθηκε διήμερο εκπαιδευτικό σεμινάριο παρακολούθησης πουλιών στη Σταυρούπολη Ξάνθης.

15. Πρόγραμμα Πράσινου Ταμείου: Καινοτόμες Δράσεις με τους Πολίτες: Δράση Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων στη Δυτική Μακεδονία

Σκοπός: Η λειτουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο στους νομούς Φλώρινας και Καστοριάς, όπως και ανάδειξη του προβλήματος σε τοπικό επίπεδο, μέσω δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης και πολιτικής.

Βασικές δράσεις:

- Λειτουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων για τις τοπικές αρμόδιες υπηρεσίες
- Ανάπτυξη προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Διάρκεια: 2 έτη (2017-2019)

Υλοποιήθηκαν περιπολίες πρόληψης της ομάδας ανίχνευσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή του Προγράμματος (Π.Ε. Φλώρινας και Καστοριάς) και διερευνήθηκαν 11 περιστατικά δηλητηρίασης. Επίσης, διοργανώθηκε εκπαιδευτικό σεμινάριο σε υπαλλήλους Δασικών Υπηρεσιών, Φορέων Διαχείρισης, Θηροφύλακες και Κτηνιάτρους στην Καστοριά για την αντιμετώπιση περιστατικών δηλητηριασμένων δολωμάτων.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης δημιουργήθηκε ειδικό εκπαιδευτικό υλικό (παρουσίαση, δραστηριότητες) το οποίο εφαρμόστηκε σε 30 Δημοτικά Σχολεία των Περιφερειακών Ενοτήτων Καστοριάς και Φλώρινας, με τη συμμετοχή πάνω από 1.400 μαθητών/τριών όλων των σχολικών τάξεων. Επίσης, δημιουργήθηκε και παράχθηκε το εικονογραφημένο παραμύθι «*Ποιον φοβάται ο αετός;*» που παρουσιάστηκε σε 11 σχολεία της Καστοριάς και της Φλώρινας στο πλαίσιο δύο εκδηλώσεων που διοργανώθηκαν σε συνεργασία με τα τοπικά ΚΠΕ και Διευθύνσεις ΠΕ, με τη συμμετοχή 285 παιδιών.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος παράχθηκαν 4 Δελτία Τύπου, 7 άρθρα σε τοπικές εφημερίδες, 2 συνεντεύξεις στο Ράδιο και 6 στην Τηλεόραση, πάνω από 220 άρθρα σε ηλεκτρονικά μέσα και περισσότερες από 80 αναρτήσεις στα Social Media, προσεγγίζοντας πάνω από 65.000 άτομα.

16. Πρόγραμμα «Τεχνικός και επιστημονικός συντονισμός της εκπόνησης ΕΠΜ, σχεδίων ΠΔ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000»

Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετέχει στην ομάδα έργου της Μελέτης 7 (Αττική – Βόρειο Αιγαίο) και της Μελέτης 8 (Νότιο Αιγαίο). Στα τέλη του 2019, οι Μελέτες βρίσκονταν ακόμη στη φάση εκπόνησης των Κεφαλαίων 1,2,3 των αντίστοιχων ΕΠΜ. Παράλληλα, κατόπιν υπογραφής σχετικού συμφωνητικού, η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ διέθεσε από τη βάση δεδομένων της αρχεία με

πληθυσμιακά δεδομένα (δεδομένα IBA, ΜΕΚΥΠ) προς τον συντονιστή του έργου (ENVECO), τα οποία στη συνέχεια τέθηκαν στη διάθεση των αναδόχων των 11 Μελετών.

17. Πρόγραμμα Προστασίας και Ανάδειξης Υγροτόπων Βραυρώνας και Αρτέμιδας

Σκοπός: Προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη της φύσης των υγροτόπων Βραυρώνας και Αρτέμιδας στην Ανατ. Αττική

Χρηματοδότηση: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών

Έναρξη: 2008

Εταίροι: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών, Δήμος Μαρκόπουλου, Δήμος Αρτέμιδος - Σπάτων

<http://www.ornithologiki.gr/vravrona>

Ο 12^{ος} χρόνος υλοποίησης του Προγράμματος Προστασίας και Ανάδειξης του Υγροτόπου της Βραυρώνας χαρακτηρίστηκε από το αυξημένο ενδιαφέρον του κοινού και της εκπαιδευτικής κοινότητας για τις δράσεις του Προγράμματος, καθώς και, δυστυχώς, από τις αυθαιρέσιες της Περιφέρειας Αττικής, που μετά από αίτημα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, προέβη αυθαίρετα και χωρίς σχετική άδεια σε καθαρισμό των καλαμιών από την κοίτη του ποταμού Ερασίνου με τη χρήση βαρέων μηχανημάτων (γεγονός που οδήγησε την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ σε επιστολή καταγγελίας προς τις αρμόδιες αρχές).

Οι δράσεις του 2019 περιλάμβαναν την αποκατάσταση της προστατευόμενης περιοχής με απομάκρυνση απορριμμάτων, φυσικών υλικών (φύκια/καλάμια), αδρανών υλικών και συμπληρωματικούς εθελοντικούς καθαρισμούς (8), αλλά και τη συντήρηση και αντικατάσταση των υφιστάμενων υποδομών και μονοπατιών (αντικατάσταση της ξύλινης περίφραξης, των ενημερωτικών και απαγορευτικών πινακίδων, των πινακίδων και του οδηγού τυφλών στο μονοπάτι για άτομα με προβλήματα όρασης κ.λπ.), που αποτελούν περιοδικά αντικείμενο βανδαλισμού.

Στο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και ενημέρωσης υπήρξε αυξημένη συμμετοχή σε σχέση με το προηγούμενο έτος: συμμετείχαν περισσότεροι από 2.452 μαθητές/τριες όλων των βαθμίδων, καθώς και περισσότερα από 350 μέλη ομάδων επισκεπτών (Σύλλογοι κ.λπ.). Στο πλαίσιο των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Προγράμματος διοργανώθηκαν 5 εκδηλώσεις, κατά τη διάρκεια της άνοιξης και του φθινοπώρου, με τη συμμετοχή περισσότερων από 3.000 ατόμων.

Κατά το έτος 2019 καταγράφηκαν στην περιοχή του Υγροτόπου Βραυρώνας 102 είδη. Ανάμεσά τους, ο Γελαδάρης (*Bubulcus ibis*) που καταγράφηκε για πρώτη φορά, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό ειδών πουλιών που έχουν καταγραφεί στην περιοχή του υγροτόπου Βραυρώνας στα **225 είδη**. Αντίστοιχα, στον υγρότοπο της Αρτέμιδας καταγράφηκαν **67** είδη. Στον υγρότοπο καταγράφηκε το φώλιασμα των ακόλουθων ειδών: Νανοβουτηχάρι, Νεροκοτσέλα, Νερόκοτα, Φαλαρίδα, Καλαμοκανάς, Ψευταηδόνι, Σιχλοποταμίδα, Κιστικήλη, Μαυροτσιροβάκος και Μαυρολαίμη.

18. Πρόγραμμα Προστασίας και Ανάδειξης των Υγροτόπων της Σάνης

Σκοπός: Προστασία, διαχείριση και ανάδειξη των υγροτόπων της Σάνης, Χαλκιδική
Χρηματοδότηση: ΣΑΝΗ Α.Ε.
Έναρξη: 2012
Εταίροι: ΣΑΝΗ Α.Ε.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος, το οποίο υλοποιείται για 8^η συνεχή χρονιά, συνεχίστηκε η παρακολούθηση της ορνιθοπανίδας της περιοχής των υγροτόπων της Σάνης με την καταγραφή αρπακτικών, υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών. Μέχρι σήμερα, έχουν καταγραφεί στην περιοχή των υγροτόπων **225 είδη πουλιών**, από τα οποία τα 10 καταγράφηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος. Ανάμεσα στα ενδιαφέροντα είδη περιλαμβάνεται ο Θαλασσαετός ο οποίος φαίνεται πως πλέον επισκέπτεται συχνά τον υγρότοπο, ενώ δύο από αυτά, η Χιονόπαπια και ο Γαλαζολαίμης, συμπεριλαμβάνονται στα σπάνια πουλιά της Ελλάδας. Πραγματοποιήθηκαν δακτυλιώσεις στην περιοχή, όπου δακτυλιώθηκαν διάφορα είδη, κυρίως Συλβίδες κατά τη μετανάστευση. Οι δακτυλιώσεις μας έδωσαν την ευκαιρία να καταγραφεί ένα καινούργιο είδος, ο Κηποτσιροβάκος, που παρότι αποτελεί κοινό είδος κατά τη μετανάστευση δύσκολα αναγνωρίζεται στο πεδίο, ενώ πιο εύκολα καταγράφεται στο πλαίσιο δακτυλιωτικών εξορμήσεων.

Συνεχίζοντας την ανάδειξη και σηματοδότηση των περιγητικών διαδρομών της περιοχής των υγροτόπων της Σάνης, τοποθετήθηκαν συμπληρωματικές πινακίδες κατεύθυνσης και αντικαταστάθηκαν όλες οι πινακίδες απαγόρευσης - συμπεριφοράς επισκεπτών που είχαν υποστεί βανδαλισμό ή είχαν κλαπεί.

Καθ' όλη τη διάρκεια της θερινής περιόδου, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων «Eco Days» (κάθε Κυριακή), η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ υλοποιούσε εργαστήριο για τα παιδιά, το οποίο ήταν το δημοφιλέστερο της εκδήλωσης, με τη συμμετοχή περισσότερων από 500 παιδιών. Λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, το ενημερωτικό περίπτερο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ στη μαρίνα της Σάνης δεν λειτούργησε το καλοκαίρι του 2019.

Γ. Ορνιθολογική έρευνα – παρακολούθηση

Πρόγραμμα παρακολούθησης των πληθυσμών των Ασημόγλαρων – Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΔΑΑ

Σκοπός: Η εκτίμηση του μεγέθους του αναπαραγωγικού πληθυσμού των Ασημόγλαρων σε 43 νησίδες στον Νότιο Ευβοϊκό και τον Βόρειο Σαρωνικό Κόλπο
Χρηματοδότηση: Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ)
Έναρξη: 2015
Βασικές δράσεις:
 - Καταγραφές του πληθυσμού των Ασημόγλαρων
 - Παρακολούθηση αναπαραγωγικών παραμέτρων σε επιλεγμένες αποικίες

Το Πρόγραμμα παρακολούθησης των πληθυσμών των γλάρων στις αποικίες του Νότιου Ευβοϊκού και του Σαρωνικού Κόλπου υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την Ομάδα Παρακολούθησης Πανίδας και Χλωρίδας (ΟΠΠΧ) της Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του

Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (ΔΑΑ). Στόχος του προγράμματος ήταν η εκτίμηση του μεγέθους του αναπαραγωγικού πληθυσμού των Ασημόγλαρων σε 43 νησίδες στον Νότιο Ευβοϊκό και τον Βόρειο Σαρωνικό Κόλπο κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου 2019, καθώς και η παρακολούθηση των αναπαραγωγικών παραμέτρων σε επιλεγμένες αποικίες του είδους. Επιπλέον, υπολογίστηκε η τάση του αναπαραγωγικού πληθυσμού στην περιοχή μελέτης από το 2006 έως σήμερα. Ο αναπαραγωγικός πληθυσμός των Ασημόγλαρων στην περιοχή μελέτης κατά το 2019 εκτιμήθηκε στα 9.365 ζευγάρια περίπου. Υπολογίστηκε ότι η τάση του αναπαραγωγικού πληθυσμού παρουσιάζει *Μέτρια μείωση* με ποσοστιαία μεταβολή -42,24% και μέση ποσοστιαία μεταβολή ανά έτος -2,25%.

VI. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ενημέρωση και Ευαισθητοποίηση

Υλοποίηση Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στον Υγρότοπο Βραυρώνας

Κατά το έτος 2019 την περιοχή του υγροτόπου Βραυρώνας επισκέφτηκαν **55 εκπαιδευτικές ομάδες** (συνολικά **2.452 μαθητές/τριες** και **περισσότερα από 350 ενήλικες** από άλλους φορείς ή συνοδοί).

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «*Βραυρώνα: γνωρίζοντας έναν παράκτιο υγρότοπο*» μετά από 10 χρόνια συνεχούς υλοποίησης, τυχάνει μεγάλης αποδοχής από την Εκπαιδευτική Κοινότητα, ενώ είναι το μοναδικό Πρόγραμμα ΠΕ στην Αττική που υλοποιείται σε υγρότοπο Natura 2000 σε καθημερινή βάση καθ' όλη την περίοδο του έτους.

Υλοποίηση Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Πάρκο Περιβαλλοντικής Ευαισθητοποίησης «Α. Τρίτσης»

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» συνεχίστηκε για 15^η χρονιά με **συμμετοχή περίπου 4.000 μαθητών και μαθητριών εκ των οποίων 250 μαθητές/τριες με αναπηρίες**, ενώ ο συνολικός αριθμός των μαθητών/τριών που συμμετείχε δωρεάν στα εκπαιδευτικά προγράμματα ήταν 370 άτομα.

Συνεχίστηκε η υλοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που εμπλουτίστηκαν με δράσεις πολλαπλής νοημοσύνης και σωματικές δραστηριότητες, ενώ πραγματοποιήθηκε και το πρόγραμμα κατασκευής ταΐστρας «Ένα δώρο για τα πουλιά» (200 μαθητές/τριες), καθώς και τα «Σχολικά Χελιδονίσματα» (300 μαθητές/τριες).

Δημιουργήθηκαν **δύο (2) νέα προγράμματα Π.Ε.** για την προσέλκυση όσων έχουν ήδη παρακολουθήσει τα υπάρχοντα προγράμματα: το «*Ήρθαν τα ήμερα να διώξουν τα άγρια*» που αφορά τα ξενικά είδη και το «*Οικογένειες πουλιών, οικογένειες ανθρώπων*» που αφορά ξεναγήσεις οικογενειών και ομάδες, συλλόγους ή φορείς τα Σαββατοκύριακα.

Για το ευρύ κοινό υλοποιήθηκαν οι εκδηλώσεις: «Χελιδονίσματα 2019», «Γιορτή Πουλιών 2019» και «Ένα δώρο για τα πουλιά 2019» (**2.000 επισκέπτες**). Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ συμμετείχε επίσης στην εκδήλωση «Park Festival» του Φορέα Διαχείρισης.

Οι επισκέψεις στο Πάρκο επηρεάστηκαν αρνητικά από τα προβλήματα υδροδότησης των λιμνών και την άσχημη εντύπωση που δημιουργήθηκε στο κοινό από τα προβλήματα ξηρασίας κατά τους θερινούς μήνες και γι' αυτό ενισχύθηκε η εξωστρέφεια της παρουσίας μας, οι συνεργασίες με άλλες συλλογικότητες και η προβολή του έργου της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ. Υπήρξε ένα κενό διαχείρισης του Πάρκου για πάνω από 3 μήνες, από την παράδοση του παλαιού Δ.Σ. στις αρχές Οκτώβρη έως και τις αρχές του Ιανουαρίου 2020, όπου ανέλαβε επίσημα το νέο Δ.Σ. διορισμένο πλέον από την Περιφέρεια. Η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ήταν παρούσα στο Πάρκο την ημέρα της επίσημης παράδοσης, όπου έγιναν οι απαραίτητες γνωριμίες και εδραιώθηκε προφορικά μια καλή μελλοντική συνεργασία.

Πρόγραμμα LIFE «ΖΩΗ για τον Ασπροπάρη»

Στο πλαίσιο του Προγράμματος υλοποιήθηκε το εκπαιδευτικό Πρόγραμμα «Αποστολή διάσωσης του Ασπροπάρη: μαζί στο χθες, το σήμερα και το αύριο», με σκοπό οι μαθητές/τριες, με την υποστήριξη των εκπαιδευτικών, να αναλάβουν πρωτοβουλίες για τη διάδοση της ανάγκης λήψης μέτρων για την προστασία του πιο απειλούμενου γύπα της Ελλάδας και για τη διαμόρφωση ευνοϊκών για το είδος συνθηκών διαβίωσης.

Για την υλοποίηση του Προγράμματος δημιουργήθηκε **Υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για παιδιά ηλικίας 9-15 ετών**, σχεδιασμένο ώστε να λειτουργεί στο πλαίσιο ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, δίνοντας τη δυνατότητα να θέσει μακροπρόθεσμους στόχους.

Για την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαιδευτική κοινότητα και στην ενσωμάτωση του στο ετήσιο Πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων, διοργανώθηκαν **δύο (2) Εκπαιδευτικά Σεμινάρια** στα Τρίκαλα και στα Ιωάννινα σε συνεργασία με τις τοπικές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (**43 εκπαιδευτικοί**) ενώ το Πρόγραμμα παρουσιάστηκε και σε εκπαιδευτικό σεμινάριο στο Καρπενήσι (**43 εκπαιδευτικοί**). Πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις σε 13 σχολεία της περιοχής Τρικάλων - Καλαμπάκας ενώ σε τέσσερα (4) σχολεία έγιναν πολλαπλές επισκέψεις (**1.146 μαθητές/τριες**)

Επιπλέον, διοργανώθηκαν εκπαιδευτικές εκδηλώσεις στο πλαίσιο τοπικών φεστιβάλ. Συνολικά, **δέκα (10) ημέρες εκδηλώσεων** πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Προγράμματος με τη **συμμετοχή 602 παιδιών**. Επιπλέον, υλοποιήθηκαν τρεις (3) εκπαιδευτικές εξορμήσεις στα Μετέωρα (**175 μαθητές/τριες και 15 εκπαιδευτικοί**), ενώ έγιναν δύο (2) επισκέψεις σε κατασκήνωση στην περιοχή της Καλαμπάκας (**100 παιδιά**).

Πρόγραμμα LIFE FALKON «Δράσεις Υποστήριξης για την επέκταση του εύρους εξάπλωσης του Κιρκινεζιού στην κέντρο-ανατολική Μεσόγειο»

Στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE FALKON πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές επισκέψεις σε **τέσσερα (4) δημοτικά σχολεία των Ιωαννίνων με τη συμμετοχή 335 μαθητών/τριών**. Κατά τη διάρκεια των σχολικών επισκέψεων έγιναν εκπαιδευτικές παρουσιάσεις και υλοποιήθηκαν δραστηριότητες ΠΕ από το εκπαιδευτικό υλικό «Ταξιδεύοντας με το Κιρκινέζι στους οικισμούς της Θεσσαλίας», το οποίο δημιουργήθηκε από την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ στο πλαίσιο του προγενέστερου Προγράμματος LIFE+ για την προστασία του Κιρκινεζιού. Επίσης, **παράχθηκε συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό**, κατάλληλο για την εφαρμογή του σε όλες τις περιοχές του Προγράμματος (Λήμνος, Ιωάννινα, Κομοτηνή), και συγκεκριμένα ένα **επιδαπέδιο παιχνίδι και το νεανικό κόμικ «...κι ανοίξαν τα φτερά τους»** τα οποία θα μεταφραστούν και στα ιταλικά.

Παραγωγή υλικού ΠΕ στο πλαίσιο του Προγράμματος «Δράση Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων στη Δυτική Μακεδονία ενάντια στα δηλητηριασμένα δολώματα» (Πράσινου Ταμείου)

Δημιουργία και έκδοση του εικονογραφημένου παιδικού βιβλίου «Ποιον φοβάται ο αετός;» σε **1.500 αντίτυπα** που θα διατεθεί στα σχολεία της περιοχής Φλώρινας και Καστοριάς. Επίσης, στο πλαίσιο του Προγράμματος διοργανώθηκαν δύο εκπαιδευτικές εκδηλώσεις που περιλάμβαναν ενημερωτική παρουσίαση, αφήγηση και δραστηριότητες σε **150 μαθητές** στη Φλώρινα (17/12) και **120** στην Καστοριά (18/12) σε συνεργασία με τα τοπικά Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Πρόγραμμα LIFE Against Bird Crime

Εμπλουτισμός και παρουσίαση υλικού ΠΕ ενάντια στο ανοιξιάτικο κυνήγι τρυγονιού στη Ζάκυνθο σε **600** παιδιά Π/βάθμιας εκπαίδευσης και σε **200** Δ/βάθμιας, ενώ επιμορφώθηκαν σε σχετικό σεμινάριο **25** εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων (24-30/11/2019) σε συνεργασία με την τοπική Διεύθυνση Π/βάθμιας Εκπαίδευσης και το ΚΠΕ Λιθακιάς Ζακύνθου, με έμφαση στα σχολεία και το Γυμνάσιο των περιοχών του νησιού όπου παρουσιάζει έξαρση το πρόβλημα.

Δημιουργία υλικού ΠΕ ενάντια στην παγίδευση και το παράνομο εμπόριο: Προετοιμασία υλικού Π.Ε. Π/βάθμιας και Δ/βάθμιας εκπαίδευσης (σε ψηφιακή μορφή), με έμφαση στη Δ/βάθμια εκπαίδευση. Συνάντηση με μέλη του **OKANA** για τη σύνδεση της νεανικής παραβατικότητας και των «χημικών κλουβιών» των ουσιών με το πρόβλημα και με **25 διευθυντές/ντριες Γυμνασίων Δυτικής Αττικής** που υλοποιούν σχετικά προγράμματα.

Παρουσίαση του Προγράμματος στο πλαίσιο εκδηλώσεων σε **400 παιδιά και γονείς** (Πάρκο Τρίτση και κινητή βιβλιοθήκη «Βιβλιοπεταλιές»).

Συμμετοχή σε εκδηλώσεις

(εκτός αυτών που αναφέρονται στις σχετικές αναφορές Προγραμμάτων)

- ✓ Συμμετοχή στο **διήμερο Παιδικό Φεστιβάλ Π100 στην Τεχνόπολη στο Γκάζι, Αθήνα**, με εργαστήρια κατασκευών, επιδαπέδιο παιχνίδι για το Όρνιο, παράσταση αφήγησης, ενημέρωση και διάθεση ενημερωτικού υλικού): Συμμετείχαν στα εργαστήρια και τις δράσεις μας συνολικά **300 παιδιά**, ενώ από το ενημερωτικό περίπτερο της ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗΣ πέρασαν περίπου **600 άτομα**.
- ✓ Συμμετοχή στο **Vegan Festival στην Τεχνόπολη** με εργαστήριο για τα δηλητηριασμένα δολώματα και την παγίδευση πουλιών για 60 παιδιά.
- ✓ Συμμετοχή στις **Γιορτές των Πουλιών** στο Πάρκο «Α. Τρίτσης» και στον Υγρότοπο της Βραυρώνας.

Προετοιμασία και αποστολή προς έγκριση πλήρους φακέλου περιγραφής των Προγραμμάτων ΠΕ που θα υλοποιήσει η ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ ανά την Ελλάδα κατά την ακαδημαϊκή χρονιά 2019-2020.

Χορηγικές προτάσεις και ανεξάρτητα έργα

Προτάσεις συνεργασιών που κατατέθηκαν το 2019 και εγκρίθηκαν για το 2020:

- Δήμος Ψυχικού – Φιλοθέης: «Κάθε εποχή, κάθε Κυριακή με τα πουλιά». Τρεις ανοιχτές εκδηλώσεις για παιδιά, εκπαιδευτικούς και γονείς.
- Generation Symbioscene: Συμμετοχή στο ελληνογαλλικό ευρωπαϊκό πρόγραμμα START με παρατήρηση πουλιών, αφηγήσεις και δραστηριότητες για νέους στο Πάρκο «Α. Τρίτσης».

Προτάσεις που εκκρεμεί η εξέτασή τους:

- Υποβολή πρότασης από τον Φορέα Διαχείρισης Βόρειας Πίνδου προς την Περιφέρεια (μετά από αίτημα του Φορέα προς την ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ για συνεργασία): Ψηφιακό υλικό Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για εφήβους και νέους «Η δικιά μας ζούγκλα».
- Συμμετοχή στην υποβολή πρότασης Erasmus+ με συντονιστή τη BirdLife Malta.

Χορηγικές προτάσεις που κατατέθηκαν και απορρίφθηκαν:

Ίδρυμα Μποδοσάκη: «Είμαστε μια φωλιά». Σπονδυλωτό πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για οικογένειες. Ενισχύοντας τους οικογενειακούς δεσμούς μέσα από την γνωριμία με τα πουλιά και τη φύση της Αττικής.

Θεμιστοκλέους 80, 10681 Αθήνα
Τ: 210 8228704 & 210 8227937
info@ornithologiki.gr

www.ornithologiki.gr

BirdlifeGreece

Ornithologiki

eoehos